

Komünist Hareket ve 7 Haziran

Komünist hareketin gerek seçimlere, gerek burjuva parlamentarizm ve parlamenter mücadeleye ilişkin görüşleri Söz ve Eylemin ilk sayısından itibaren çeşitli vesilelerle ele alındı. Yeniden özetlersek; ordu, polis, bürokrasi ve adalet sistemi burjuva devlet erkini ana çekirdeğini oluştururlar. Bu mekanizma içinde parlamento diğerleriyle birlikte temsili kurumlar olarak yer alır. Bu erk sistem içinde parlamento vb. temsili kurumların varlığı vazgeçilmez olmadığı gibi, varlık ya da yoklukları devletin sınıf niteliği üzerinde bir değişime yol açmaz. Ancak bu durum diğer temsili kurumlar gibi parlamentonun burjuva egemenlik için önemsiz ve işlevsiz olduğunu göstermez. Tersine parlamento her dört yılda bir tekrarlanan seçimler yoluyla yenilenerek, yıpranan ve güven kaybeden erk sistemini- devleti- halka onaylatarak günceller, açığa çıkan sınıf niteliğini perdeler. Parlamenter demokrasiyi burjuvazinin en güvenilir sistemi yapan da seçime dayalı bu mistifikasyondur.

Seçimler ve parlamentonun burjuva erk sistemi içindeki bu konumu komünistlerin parlamentarizm ve parlamenter mücadeleye yaklaşımının çerçevesini de belirler. Birincisi, Komünistler seçimleri ve parlamentoyu bir kurtuluş aracı olarak değil, bir mücadele alanı ve aracı olarak görür. Parlamenter yolla ya da barışçı yolla burjuva düzenin değişeceği gibi ham hayallere kapılmaz. Tersine, Komünistlerin görevi işçi ve emekçilere parlamentonun gerçek işlevini göstermek, onların bu ham hayallerin arkasından gitmesini engellemektir. Bu anlamda parlamenter mücadeleye temel bir rol atfetmez; onu, burjuva devleti parçalayarak iktidarı almak için yürüttüğü par-

lamento dışı devrimci mücadeleye bağlı olarak ele alır.

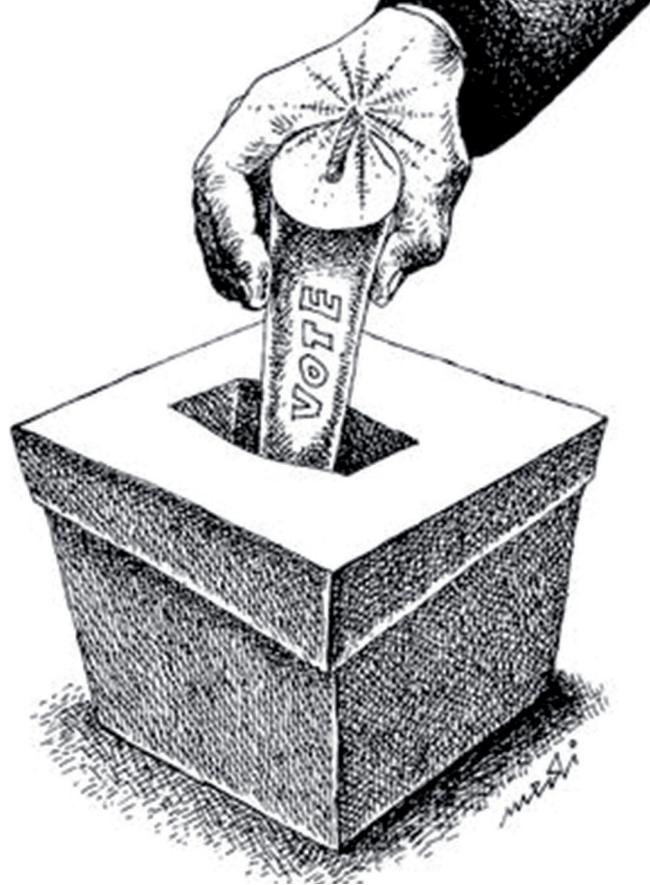
İkincisi komünistlerin parlamenter mücadele taktiğinin özünü parlamento kürsüsünün devrimin ideolojik, politik ve örgütsel hazırlığı için kullanılması oluşturur. Yani amaç parlamentoya girmek değil, o kürsüyü kullanarak başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi halka seslenmek, işçi ve emekçileri burjuva düzene parangalayan parlamentonun gerçek işlevini halka anlatmaktır.

Üçüncüsü; Komünistler seçimleri her zaman yürüttükleri faaliyetin- ajitasyon propaganda ve örgütlenme faaliyetinin- yoğunlaşma dönemi olarak görür. Bu anlamda boykotu, seçime katılmayı, işbirliğini, bir parti veya grubu desteklemeyi parlamenter mücadelenin somut biçimleri olarak ele alır. Parlamen-

ter mücadele gibi bu mücadelenin biçimlerini de (boykot, katılma, destekleme) mutlaklaştırmaz. Ünlü Marksist yöntemin emrettiği gibi “somut durumun somut tahlili”nden hareket eder. Her somut durumun özelliklerine göre taktiğini belirler.

Türkiye 2011 seçimiyle kıyaslandığında 7 Haziran seçimine daha zor ve kaotik bir ortamda giriyor. Ekonomik göstergeler ciddi bir krizin içinde olduğunu gösteriyor. 2011 sonrasında ekonomik büyüme oranı sürekli olarak düşüyor. Petrol fiyatlarındaki gerilemeye rağmen cari açığa ciddi bir gerileme yok, ekonominin motor gücü inşaat sektörü tekliyor, ihracat geriliyor. Buna karşın işsizlik ve temel ihtiyaç meta- larındaki fiyat artışı %25’lerin üzerinde seyrediyor. Seçimden sonra bu tablonun daha da ağırlaşacağı kesin.

devamı sf 2

1. sayfadan devam

Bu koşullarda Türkiye'nin, dünya kapitalizminin mevcut iş bölümü içindeki rolünü sürdürebilmesi işçi ücretlerinin denetim altına alınmasına, hatta reel olarak düşürülmesine bağlıdır. Geriliği ve örgütsüzlüğüne rağmen burjuvazinin işçi sınıfının üzerine abanmasının, iç güvenlik yasası adı altında olağanüstü hal uygulamasına geçmesinin acılığı buradadır. AKP'nin bu yasa-yı muhaliflerine karşı kullanmış olması bu gerçeği değiştirmiyor.

Söz ve Eylem, 2011 seçimleriyle birlikte AKP'nin eğik düzleme oturduğunu ve bu düzlemde kaymaya başladığını belirtmişti. Eğilim, bugüne kadar düşük bir hızla seyreden bu kaymanın 7 Haziran seçimleriyle birlikte hızlanacağıdır. Herşeyden önce AKP'nin uluslararası sermaye ve emperyalist devletlerle ilişkileri, Ortadoğu'da kendine biçmeye çalıştığı rol nedeniyle önemli ölçüde sorunludur. Henüz "süpürülmeyip kullanılıyor" olsa da, eskisi gibi bir desteğe sahip olmadığı açıktır. Bu anlamda Haziran seçimi aynı zamanda emperyalist devletlerin, özellikle ABD'nin yeni yönelimini de netleştirecektir.

AKP bugüne kadar arkasına konjonktür rüzgarını alarak girdiği seçimlerden uyguladığı yoksulluğu cehaletle yönetme taktiğiyle her seferinde başarıyla çıktı. Ekonomik istikrar sopasını ve laik - anti laik karşıtlığını kullandı. Bugün bu ikisinin kullanımı AKP açısından istenilen sonucu veremez. Ekonominin alarm verdiği bir koşulda "ekonomik istikrar" boş bir söylemdir. Laik - anti-laik karşıtlığı ise eskisi gibi prim yapmıyor. Nitekim AKP bu gerçeğin farkında olacak ki, bu kez seçim taktiğini siyasi istikrar üzerine bina etmiş durumda. Türkiye'yi izlediği politikayla uluslararası alanda siyasi olarak önemli ölçüde tecrit eden AKP'nin

bu yeni seçim taktiği provokasyon ve savaş kışkırtıcılığı üzerine oturuyor. Özellikle "çözüm süreci" ve HDP'ye yönelik provokasyonlarla, siyasi istikrarın bozulacağı imajı güçlendiriliyor. Provokasyonla, her türlü hileyle HDP'nin barajın altında kalması hedefleniyor. MİT bu işle görevlendiriliyor. Bu ortamda 7 Haziran seçimi Türkiye tarihinin belki de en şaibeli seçimi olacaktır. Öte yandan Suudi Arabistan ve Katar'la Suriye'ye karşı işgal planları yapılıyor. AKP son hamle olarak (becerebilirse) savaşı seçimlerden kurtulmanın yolu olarak yedekte tutuyor.

AKP'nin siyasi istikrar vurgusunu sadece bir seçim taktiği olarak görmemek gerekiyor. Tersine Kürt Ulusal Mücadelesinin yarattığı siyasi istikrarsızlık bugün ekonomik krizden gelen bir istikrarsızlıkla daha da büyümüştür. Görünen seçimle birlikte bu istikrarsızlığın daha da büyüyeceğidir. Burjuvaziyi telaşlandıran da budur. HDP'yi düzen içine yerleştirme gayretleri bu telaşın bir göstergesidir. HDP kurulduğundan bu yana adım adım buraya doğru yol alıyor. Siyasette kendisini Kürt sorununun "demokratik ve barışçı" çözümüne göre konumlayan HDP'nin, sorunun çözümünü bu çerçevede düzen içinde kalarak araması elbette Kürt siyasi hareketi ve Kürt halkının kendi sorunudur. Bu anlamda adalet, eşitlik ve demokrasi vurgusu, sorunun düzen içi çözümünde anahtar görevi görebilir. Ancak aynı anahtar sınıf sorununa kullanıldığında "toplumsal barışa" dönüşüyor. Haklı bir talep olan halklar arası barış, sınıflar arası barışla tamamlanıyor. HDP bir anlamda kendi yolunu döşerken, onunla birlikte hareket eden sosyalist parti ve gruplar siyasette bir uçtan öteki uca savruluyor. 80 öncesi bir mücadele biçimi olarak bile parlamenter mücadeleye alerji

duyanlar, şimdi çözümü parlamenter mücadelede görebiliyor, "Bizler HDP, Bizler Meclise diyebiliyor. Bu durum bir açıdan 12Eylül'ün Sosyalist ve Komünist harekette yarattığı ideolojik deformasyonun da boyutlarını ortaya koyuyor.

Ancak HDP her ne kadar kendine düzen içinde bir yer arıyor olsa da, ideolojisini, stratejisini ve taktiğini buna göre belirlese de, henüz düzen tarafından kabullenilmiş değildir. Varlığının temel koşulu olan Kürt sorununun "demokratik çözümü" henüz yasal bir gerçeklik kazanamamıştır. Bu yüzden ideolojisi(demokratik toplum, demokratik devlet, demokratik ulus, toplumsal uzlaşma ve bunların bütünü anlayan radikal demokrasi) ve politikasıyla düzene doğru koşsa da, düzen içine yerleşememiştir ve geçmişte olduğu gibi bugünde bir siyasi istikrarsızlık odağı olmaya devam etmektedir.

Türkiye Sosyalist ve Komünist hareketi burjuvazinin iç çelişkilerinden yararlanmayı dilinden düşürmemiş, bu söylemi olur olmaz her yerde kullanmıştır. Çoğu zaman da bu söylem burjuvazinin bir fraksiyonuna karşı ötekini desteklemenin incir yaprağı olmuştur. Belki de bugün ilk defa bu söylemi devrimci bir tarzda uygulamanın koşullarına sahibiz. Bugün burjuvazinin iç çelişkilerinden yararlanmanın anlamı, düzen tarafından henüz benimsenememiş HDP'yi desteklemektir. Mevcut siyasi istikrarsızlığı büyütme yardımı olacağı için işçi ve emekçiler oylarını HDP'ye vermelidir. Barajı aşan bir HDP siyasi istikrarsızlığı büyüteceği gibi, ekonomik istikrarsızlıkla birlikte büyüyen siyasi istikrarsızlık Komünistlere, işçi sınıfına bugün çok ihtiyaç duyulan hazırlık zamanı kazandıracaktır. Bu zamanın devrimci bir tarzda kullanılması ise komünistlere düşüyor.

Anadolu Yayıncılık adına İmtiyaz Sahibi: Nevzat Eraydın
Yazı İşleri Müdürü: Tahir Ozan
Aylık, Siyasi, Yaygın, Türkçe Yayın
Adres: Barış Mah. Adnan Kahveci
Cad. No: 88/4 Buca - İzmir

Baskı tarihi: Mayıs 2015
Basım yeri: Manart Yayıncılık ve
Turizm A.Ş. Osmanağa Mh.
Nüshetefendi Sk. No: 18/A
Kadıköy 34714 İSTANBUL
0850 511 1530

İletişim: info@sozveylem.com
İzmir: Barış Mah. Adnan Kahveci
Cad. No: 88/4 Buca - İzmir
İstanbul: Bağlarbaşı Mah.
Ortameydan sok. 6/1 Maltepe
Turgutlu: Turan Mah. Kurultay
Sk. No: 21 Kat: 1 Turgutlu

Toplumsal ve Siyasal Gündem'den

Çernobil Faciası'nın 29.Yılında Sinop

Çernobil faciasının 29.yıl dönümüne bir gün kala Sinop'ta 25.04.2015 Cumartesi günü kitlesel eylem düzenlendi. Sinop Nükleer Karşıtı Platformunun (SNKP) çağrısıyla düzenlenen miting belki de Sinop tarihinin en fazla katılımlı eylemi oldu. Çevre illerden katılımın yanında ülkenin her yerinden gelen insanların katılımıyla Sinop'a kırk-elli bin kişi akın etmişti. Tüm demokratik kitle örgütleri, sendikalar ve muhalefet partilerinin destek verdiği eylem, şehir girişlerinde oluşturulan kortejlerin Uğur Mumcu meydanına doğru yola çıkmasıyla başladı. "Nükleere Hayır", "Nükleere Geçit Vermeyeceğiz", "Sinop Nükleer İstemiyor" sloganlarıyla tepkiler dile getirildi. Meydana sığmayan kalabalığa SNKP'in günün anlamıyla ilgili konuşmalarının ardından söz alanlar oldu ve eylem sona erdi.

Bu eylemi diğerlerinden fark-

lı kılan, Sinop halkı tarafından daha çok benimsenmiş olmasıydı. Sokaklar, takalar, evler ve araçlar kendilerince tepkilerini sergiliyorlardı. Çoluk çocuk herkes ayakta idi adeta. Sinop'a girerken her köşe başında ve her kaldırımda nükleere tepkileri fark edip görmek mümkündü. Belki de hükümet ve ülke

yöneticilerinin aymazlık içinde insanlarla dalga geçer gibi, 23 Nisan çocuklarının kulaklarına fısıldayıp nükleer istetmeleri; 23 Nisan şakası gibi gün boyu elektrikleri kesip ertesi gün nükleere ihtiyacımız var deyip, aynı gün arz fazlalığından bahsedip insanların akıllarını test etmeye kalkışmaları bu tepkileri en üst seviyeye taşımıştı.

Yine ilginç olan bu nükleer santralin özellikle buraya yapılmak istenmesindeki ısrarın anlaşılmasındaydı. Burası Çernobil faciasından en çok zarar gören Karadeniz illerindendir. Karadeniz halkının yaşam süresi Çernobil'den sonra onlarca yıl azalmıştır. Yine Çernobil faciasından sonra kanser olayları bu yörede %100 artmıştır. Yaşayanların gözüne soka soka 'size

ölümü yaklaştırıyorum' demek ne garip şey değil mi!. Oysa nükleer facialar yoksul, varsıl da tanımıyor.

Yine ilginç bir not diyeceğimiz HDP'nin bayraklarıyla yoğun katılım sağlaması ve ona hayret eden bazı insanların şaş-

kınlıklarıydı. Onlar taşıyıp linç etmek istedikleri bir partinin kendilerine destek olmak için geldiklerini görüp karışık duygular yaşıyorlardı. Belki de bu çevre eylemi sırasında doğa insana suni düşmanlıkların anlamsızlığını öğretiyordu.

Sonuç olarak Sinop tarihi katımlı bir kitleyle nükleere hayır dedi.Sinop merkez nüfusunun iki katına varan bir kitleydi alanda toplanan... Bakalım bu tepki sağır kulaklara ulaşabilecek mi,durağan kitlelere devinim sağlayabilecek mi? Yaşayıp göreceğiz...

Nükleerciler Nükleer Santral Alanına Hapsedildi

14 Nisan 2015 günü Mersin Akkuyu'da Enerji Bakanı Taner Yıldız'ın katıldığı bir tören ile Akkuyu Nükleer Santrali için liman, dalgakıran, soğutma suyu alma ve deşarj sistemleri inşaatlarının temelini atılacağı, bu konudaki ihalenin 7 Nisan 2015'te sonuçlanmasının hemen ardından 10 Nisan 2015 günü kamuoyuna duyurulmuştu.

Mersin Nükleer Karşıtı Platform katılımcıları Akkuyu Nükleer Santral alanının da sınırları içinde bulunduğu Büyükeceli Mahallesine (Köyüne) 14 Nisan 2015 Çarşamba günü saat 10.30'da otobüslerle geldiler. Bir süre köy girişinde bekledi. Mersin'de 15 Şubat Mitingi öncesinde imza standlarında nükleer karşıtlarının imzalarını atarak, sloganlarını yazarak, çizimler yaparak oluşturdukları bez pankartlar Mersin – Antalya karayolu üzerine serildi. Nükleer karşıtı sloganlar atıldı.

Daha sonra Akkuyu'ya yürüyüşe geçildi. Yürüyüşte "Nükleer Santral İstemiyoruz", "Nükleer Öldürür, Yaşamak İstiyorum", "AkkuyuFukuşima Olmasın",

"Nükleer Santrale Geçit Yok", "Ne Sinop'ta Ne Akkuyu'da Ne De Dünya'da Nükleer santral İstemiyoruz", "Nükleer Tehdidi Durduralım"sloganları atıldı. 2 kilometrelik yürüyüş sonunda saat 12.00'da Nükleer Santral alanının girişindeki üç metre yükseklikte, üst yarısı dikenli tellerle sarılmış demir parmaklıklı kapıya ulaşıldı. Bu arada temel atma törenine katılacaklar nükleer karşıtlarının protestoları arasında arabalarla kapıdan giriş yapıyorlardı. AKP milletvekilleri ve milletvekili adayları, AKP il ve ilçe yöneticileri, akre-

dite basın mensupları, çeşitli şirket ve ticari kuruluş temsilcileri, vali ve mülki erkan giriş yapanlar arasındaydı. Yerel basın içeri alınmadı.

Diğer nükleer karşıtı grupların da kapı önüne gelmeleriyle birlikte nükleer karşıtları da temel atma töreninin yapılacağı santral alanına girmek istediler. Ancak Jandarma tarafından içeri sokulmadılar. Mersin Milletvekili Aytağ Atıcı da Jandarma tarafından protokol listesinde bulunmadığı gerekçesi ile santral alanına sokulmadı. Nükle-

er karşıtları protestolarını sürdürdüler. Kapının iç tarafında jandarma, çevik kuvvet ve özel güvenlik, iki TOMA eşliğinde konuşlandılar. TOMA tazyikli su ile nükleer karşıtlarını dağıtmaya çalıştı. Ancak etkisiz kaldı.

Tören bittikten sonra törene katılanlar çıkış yapmak için kapıya geldiler. Bu kez nükleer karşıtları kapıyı açtırmayarak nükleercilerin nükleer santral alanından çıkmalarını engellediler.

70'lerden bu yana Akkuyu'ya nükleer santral yapmaya çalışan nükleercilerle, nükleer santral yapımını önlemeye çalışan nükleer karşıtlarının mücadelesi bugünlerde yeni bir aşamaya geldi.

Akkuyu Nükleer Santrali'nin

sermayesinin tamamı Rosatom'a ait olan Akkuyu Nükleer A.Ş. tarafından inşası Türkiye ile Rusya hükümetleri arasında yapılan ve TBMM tarafından onaylanan bir anlaşmayla AKP iktidarınca sağlama bağlanmıştı. Uluslararası anlaşmaların Türkiye yasalarının üstünde olmasına ilişkin Anayasa hükmünden yararlanarak yasal kuralların arkasından dolanmak amaçlanmıştı. Ancak, Akkuyu Nükleer Santrali ÇED raporunun hükümetçe onayına karşı nükleer karşıtlarınca açılan davalarda mahkeme, hükümetten ÇED raporunda yetkili mühendisler adına atılan sahte imzalara ilişkin bilgi ve belge de istemişti.

31 Mart günü bütün Türkiye'yi tüm gün elektriksiz bırakan kesinti sırasında Sinop Nükleer Santralinin yapılması-

na ilişkin Japonya anlaşmasını da TBMM'ye onaylatan siyasi iktidar, hemen arkasından Akkuyu Nükleer Santrali için bir adım daha attı. Akkuyu Nükleer Santralinin deniz yapıları inşaatı ihalesi AKP siyasi iktidar destekçisi on kadar şirketin arasından internette yayımlanan "Bu milletin a...koyacağız" şeklindeki ses kaydını doğrulamış bulunan Cengiz İnşaat A.Ş.'nin sahibi Mehmet Cengiz'e verildi. Hem de Rosatom Genel Müdürü SergeyKirienko'nun temel atma törenindeki konuşmasında belirttiği üzere diğer firmalar 1 050 000 000,- TL fiyat verirken, Mehmet Cengiz 394 000 000,- TL'ye işi üstlendi. Nükleer karşıtları böylesine hassas ve kritik bir işi üçte bir fiyata üstlenen Mehmet Cengiz'in niyetinin bu kez de pek iyi olmadığı konusunda görüş birliği içindeler.

Silahla Olmazsa Ekonomik Zorla

Ekonomik zor gücünün, burjuva devletin yoksul halklar, işçiler ve emekçiler üzer-

inde kullandığı önemli silahlarından biri olduğu bilinir. Devlet bu zor gücünü her koşulda kul-

lanıyor. Kürdistan topraklarında silah gücüyle hegemonyası altına sokamadığı yoksul köylüle-

ri, gençleri, işçileri, emekçileri, ekonomik zorla hizaya getirmek istiyor. Bunun için çalışma hakkını bir tehdit olarak kullanıyor.

Önceki seçim dönemlerinde emekçilere, işçilere, gecekondular yapma izni bir seçim yatırımı olarak kullanılıyordu. Rant ekonomisi bunun önüne geçince şimdi de işverme vaadi bir seçim propaganda malzemesi haline gelmiş durumda.

Van ve Şırnak'ta AKP Hükümeti, İŞKUR'u bir seçim aracı olarak kullanıyor. Şırnak Orman İşletme Müdürlüğü'ne iş için başvurular, mülakat için AKP Silopi ilçe teşkilatına çağırılıyor. İşsizleri telefonla arayarak, AKP ilçemerkezine toplayan İŞKUR yetkilileri: "Mülakat yapacak yerimiz olmadı için böyle bir uygulama yaptık" diyerek kendilerini savundu.

Van'da ise AKP aday toplantısında İŞKUR Müdürü, 800 işsizi geçici olarak işe aldıklarını açıkladı. Van'da depremzede 800 işçi sözleşmelerinin bitmesinin ardından işten atılırken, aylarca süren mücadeleleri ve polis saldırıları Söz ve Eylem sayfalarında yer almıştı. İşe alınan bu işçi kardeşlerimizin de seçim sonrasında aynı akibete uğraması kaçınılmaz görünüyor.

Aklını Peynir Ekmekle Yemek!

25.Dönem milletvekilliği seçim çalışmaları mevcut partilerce yürütülürken, asgari ücret tüm partilerin seçim malzemesi oldu. Kimisi bugün net 950 lira olan, Temmuzda 1000 lira olacak asgari ücreti, iktidar olduklarında 1500 lira yapacağız derken, kimisi de 1800 lira olacağını vaad ediyor.

Burjuva partilerin seçim öncesi asgari ücreti dillerine dolamaları anlaşılırdır. Çünkü yaklaşık 54 milyon oyun 19 milyonu işçi; işsizleri de 4 milyon olarak alırsak yaklaşık oy verecek olanların %40'ten fazlasını ilgilendiren bir durum. Ama işçiler ve emekçiler emin olsunlar ki 25. dönemde göreceğimiz, önceki 24 dönemde gördüklerimizden farklı olmayacak. Kesin olan bir şey var ki o da 25. dönemde kurulacak parlamento da işçilere, emekçilere daha fazla yoksulluk, daha fazla işsizlik, daha fazla iş cinayeti çıkaracaktır.

Kapitalist düzende sermayenin yeniden üretiminin koşulu bunlara bağlıdır. Muhalefet partileri asgari ücret rakamlarını sunarken, iktidar partisi böyle

bir kaynağın olmadığı iddiasını ortaya atıyor. Çalışma Bakanı Faruk Çelik ise bir TV programında kendisine yöneltilen 1000 lira asgari ücretle geçinilir mi sorusuna:

"Geçinilir. Peynir alırsınız, ekmek alırsınız, zeytin alırsınız, geçinirsiniz. Ama bizim hedefimiz bu değil. Asgari ücret bir sosyal koruma ücretidir. Yani çalışana bundan aşağı ücret teklif edilemez." yanıtını verdi. Bu söylenenlerin 24 dönemdir duy-

duklarımızdan farkı yoktur.

Sizin koruma amaçlı dediğiniz ücretle 13 yıllık iktidarınız sonunda, 4 kişilik bir aile sadece peynir, ekmek, zeytin alsa, bir öğünde 2 ekmek, 400 gr beyaz peynir, 200 gr zeytin alabiliyor.

İşçiler, emekçiler bununla korunurken, sizler ve temsil ettiğiniz sınıfta bir öğünde nelerle korunduğunu ortaya koyun isterseniz.

ABD’de Siyahların Fıtratı: “Kazara Ölmek”

12 Nisan’da ABD’nin Baltimore kentinde, üzerinde çakı bulundurmak suçundan gözaltına alınıp, polis aracına konulan siyahi Freddie Gray, araçtan indikten sonra hastaneye kaldırılmış, omuriliğindeki ciddi yaralanma sebebi ile 19 Nisan’da hayatını kaybetmişti.

Gray’in cenaze töreninde,

çoğunluğunu lise öğrencilerinin oluşturduğu gençlik, polisle çatışmaya girerek cinayeti protesto ettiler. Çatışmalar sonunda 27 kişi gözaltına alınırken, çıkan olaylarda polis ve gazetecilerinde yaralandığı, basında yer aldı. ABD’nin diğer eyaletlerinde de protesto gösterilerine neden olan polis cinayeti sonrası, eyalette okullar tatil edilirken,

olayların daha da büyümesi engellenemeyince, belediye başkanı olağanüstü hal ilan ederek, gece sokağa çıkmayı yasakladı. Eyalette olayları önlemek için, ABD ordusunun bir kolu ve silah kullanma yetkisi olan Ulusal Muhafızları da eyalete çağırdığı yine basında yer tutuyor. Ağustos 2014’te Michael Brown ve Aralık 2014’te Eric Garner isimli

ABD-Baltimore- Cumhuriyet Muhafızlarının İç Savaş Provası

iki siyahi ABD vatandaşının da polis şiddetiyle öldürülmesi aynı biçimde protesto ve gösterilere neden olmuştu.

Özellikle siyahilere yönelen ve polis tarafından uygulanan şiddetle ortaya çıkan bu “kazara ölüm” vakalarının son üç yılda artarak, 1450 kişinin ölümüne neden olduğu bildiriliyor. Ölenlerden tümünün de silahlı olduğu aktarılan haberlerde yer alan

bir diğer önemli ayrıntı.

2014’te öldürülen Eric Garner’ın kızı Erica Garner, Gray’in cenaze töreninde siyahilere karşı ayrımcılığın yoğun yaşandığı 1950’li yıllara geri dönmüş gibi hissettiklerini, hesap verme ve adaletin yok olduğunu aktardı.

Erica Garner’ın söyledikleri aslında bir çok kapitalist ülkede ve yaşadığımız coğrafyada karşı-

laştığımız bir durumu yansıtıyor. Ekim 2008’de Fransa’da iki gencin, 2008 yılında Yunanistan’da 15 yaşındaki Alexis’in polis tarafından öldürülmesi, Haziran başkaldırısında çoğu çocuk yaştaki gençlerin, Kürdistan’da Ceylan, Uğur gibi bir çok çocuk ve gencin, devletin silahlı güçleri tarafından öldürülmesi hep aynı faili işaret ediyor. Cinayetlerin oluşumu, ortaya çıkan protestolara yapılan müdahale biçimleri,

medyanın yönlendirilmesi, cinayeti işleyenlerin devlet tarafından koruma altına alınması, faillerin yargılanamaması, hakim olan burjuva devlet terörü-

nün açık bir ifadesidir. “Uygar” kapitalist düzen, sermayenin egemenliğini korumak adına, terörünü ezilenlere, işçilere, tüm yoksul halklara, dil, ırk, etnik

köken ayrımı yapmaksızın pervasızca uyguluyor. Sadece bu coğrafyada değil, dünyanın her bir yerinde.

FARC’tan Hükümete Yanıt

Birçok gerilla hareketi, geldikleri nokta itibarıyla, savaştıkları egemen güçlerle masaya otururlar. Genelde talep, egemen güçler tarafından gelir çünkü devam eden bir savaşta, artık kurulu düzen ve buna bağlı yürüyen işleyiş etkilenme noktasına gelmiştir ve egemen güç daha fazla risk almak istemez. Savaşı masa koşullarında bitirmeyi hedefler. Çünkü tek kaybetmeme koşulu budur.

Birdönem Tupamaro lideri FernandezHuidobro’nun söylediği gibi, düşman düşmana konuşmalar başlar. Egemen güç, masadan “dost” olarak kalkmak ister ki savaşın geldiği nokta ve evrileceği daha sonraki durum, bugün vereceği bir takım tavizleri, yenilgi gibi gözükse de, göze almayı zorunlu kılar. Yani

bir bitiş çizgisi çekmek ister. Gerilla açısından ise masaya çağırılmak, onun silahlı eylemiyle kazanımını gösteren bir durumdur. Bu durum nihai sona gelindiğini göstermez. Ancak harekete bir manevra şansı sağlar. Hareket açısından en kötü son onun, egemeni masaya oturtmaya zorlayan tek güç olan silahını masada bırakıp kalkmasıdır.

Kolombiya Devrimci Silahlı Güçleri (FARC) ve Kolombiya Hükümeti arasında, 2012 yılından bu yana Küba’nın arabuluculuğuyla devam eden barış görüşmeleri, basına düşen haberlere göre belirsizliğini koruyor. FARC, 2014’teki görüşmeler sonunda tek taraflı olarak ateşkes ilan ettiğini, hükümet de buna karşılık gerilla kamplarına yönelik hava saldırılarının dur-

durulduğunu açıklamıştı.

Yapılan görüşmelerde kara mayınlarının temizlenmesi, top- rak reformu, isyancıların siyasete katılımı konusunda kısmi bir anlaşmaya varıldığı medyada yer alıyordu. Süreç devam ederken FARC gerillalarının Nisan ayında gerçekleştirdiği operasyonda 11 askerin ölmesi ve 17’sinin yaralanması, barış görüşmelerini de yeni bir noktaya taşıdı.

Hükümet misilleme olarak FARC’a ait hedeflere saldırıların başlayacağını duyururken, barış görüşmelerinde yer alan FARC mensubu PastorAlape, basında yer alan açıklamasında, silahların yeniden konuşmasından Kolombiya Hükümeti’ni sorumlu tutarak, ateşkes sürecinde gerillaya karşı operasyon emri veren hükümeti tutarsızlıkla suçladı.

Bitmeyen Korku

Proleterdevrimkorkusu, burjuvazinin sınıf savaşı-
mı sürecinde, onun konumunu
ve eyleminin içeriğini belirleyen
başlıca noktadır. Paris Komünü
ve Ekim Devrimi kazanımları,
dünya proletaryası için değerli
birer deneyim olarak durmak-
tadır. Kapitalizmin emekçilere,
işçilere, burjuva parlamentariz-
mi ve barışçıl geçiş yalanlarıyla
sunmaya çalıştığı yaşam, aslında
katmerli sömürü ve savaştır.

Savaş koşulları, milyonlarca
insanı yaşadığı toprakları terket-
meye zorluyor. Burjuvazi işçi ve

lerin ve emperyalist devletlerin
paylaşım savaşları, nasıl olu-
yorsa, eski Sovyet ülkelerinde
Lenin ve Stalin'i protestoların
hedefi haline getiriyor. Ulusla-
rarası medya her protestoda bir
Lenin heykelinin parçalandığını
göstererek, kapitalizmin kendi
çıkmasını, bu topraklarda kapi-
talizmi yıkıp proletaryanın dev-
letini kuran önderlere saldırarak,
örtmeye çalışıyor. Yapılmaya ça-
lışilan, sosyalizmi kriz ve savaş
koşullarında, gündemden tama-
men silme çabasıdır.

Rusya Federasyonu Komü-

olumlu yaklaşan Rus vatandaşla-
rının sayısının arttığını söylüyor.

Anket, Stalin'e saygı duyan-
ların oranının 2010'da yüzde 23
iken, 2015'te yüzde 30'a çıktığı-
nı ortaya koyuyor. Bu sonuçlar,
Rusya'da burjuvazi ve onun ku-
rumları tarafından "rahatsız edi-
ci bir sinyal" olarak alınıyor ve
bunlara karşı kara propaganda
başlanıyor. Her devrim kuşkusuz
ki bir süreci ifade eder. Bu süreç
bize bir iktidar savaşının tarihini
önümüze koyarken, o tarihi ya-
zanların zaferlerini, imkansız-
lıklarını, koşullarını, öne çıkan

emekçilerin, kapitalizmi seçenек
olmaktan çıkartıp, sosyalizme
yönelmesini geciktirmek için her
yola başvuruyor.

Burjuvazi, kapitalizm ko-
şullarında özgürlük, refah, de-
mokrasi yalanlarının tutmadığı
noktada, proleter devrimlere ve
devrimci değerlerine saldırarak,
sosyalizmi ve devrim gerçeğini
yoketmek çalışıyor. Kapitaliz-
min krizi ve uluslararası tekel-

nist Partisi'nin, 2013 yılında
Volgograd şehrine, Stalingrad
adının geri verilmesi önerisi,
Rusya hükümeti tarafından red-
dedilmiş, Volgograd Şehir Mec-
lisi ise, 2013 yılında II. Dünya
Savaşı kutlamalarının yapıldığı
altı gün boyunca, şehrin adının
Kahraman Stalingrad olarak kul-
lanılması kararı almıştı. Rusya
Kamuoyu Araştırma Şirketi Le-
vada Center, Mart ayında yapı-
lan anket sonucuna göre, Stalin'e

liderlerin, bugünden o tarihe
baktığımızda yanlış veya doğru
hamlelerini görmemizi sağlar.

Ekim Devrimi ile tarihe dü-
şülen not, proletaryanın bur-
juvaziye karşı yürüttüğü sınıf
savaşının zaferidir. Bugün
burjuvazinin yapmaya çalıştığı,
bu tarihsel gerçekliği, Stalin'i
hedef tahtasına koyarak boğma
çabasıdır. Çabaları nafiledir. Ta-
rih yazılmıştır birkere.

151. Yılında Çerkes Soykırımı

Firdes Can

21 Mayıs 1864; 300 yıl süren Kafkas - Rus savaşlarının sona ermesi ve Kuzey Kafkas halklarının sürgüne zorlanmasının ve büyük bir soykırımın başlangıç tarihidir.

‘Deniz kenarında yedi yıl boyunca atılmış insan kemikleri vardı. Kargalar erkek sakallarından ve kadın saçlarından yuvalarını kurarlardı. Deniz yedi yıl boyunca karpuz gibi insan kafataslarını atıyordu. Benim orada gördüklerimi düşmanımın bile görmesini istemem’

Adıgey’deŞapsığların yaşadığı bir bölge olan Cubga’da yaşayan ve çerkes sürgününe tanıklık eden ihtiyar böyle anlatmıştı sürgünü...

150 yıl önce, 1 milyonu aşkın Çerkes topraklarından sürülerek hayatını kaybetti. Bu, modern Avrupa tarihinin tanıklık ettiği ilk soykırımdı.

19. yüzyılın ortalarında Çerkeslerin anayurtlarından sürgünü insanlık tarihinin en trajik olaylarından biridir. Çarlık Rusyası’nın 18. yüzyılda başlayan istilasına karşı uzun süre direnen Çerkeslerin bir kısmı dağlık bölgelere çekilmiş, büyük çoğunluğu da Osmanlı topraklarına sürgün edilmişti.

1856’daki Kırım Savaşı ve 1859’da Kuzey-doğu Kafkasya’da direnişin kırılmasından sonra, Rus ordusu son fethi için tüm kuvvetlerini Çerkesya’ya yönlendirmişti.

Bir yüzyıl süren savaşlarda Çerkes halklarına boyun eğdiremeyen Çar, bu halkların ya İmparatorluğun başka bölgelerine ya da Osmanlı topraklarına sürgün edilmesini istedi.

Rus askerleri tarafından Çerkes köyleri sistemli bir biçimde

yakılıp yıkıldı. Çerkesya’yı yerli halklarından temizlenmesi amacıyla yapılan sistemli politikalar sonucu Çerkeslerin çoğu (o zamanki nüfusun yüzde doksani) Kafkasya’dan kısa bir zaman zarfında ve son derece kötü koşullar altında sürgün edildi.

Anadolu’ya sürgün edilenler, Rus askerlerinin süngü ve dipçik darbeleriyle de zorlanarak, bazı durumlarda oturmaya bile yer kalmayacak biçimde ve yığınlar halinde gemilere dolduruldu.

Osmanlı yönetimi ile koordineli olarak, Batum, Trabzon, Giresun, Ordu, Samsun, Sinop, Kefken şimdiki Akçakoca, Burgaz, Varna ve Köstence’de göçmen kampları kuruldu. Bu yerler açlık ve salgın hastalıklar nedeniyle, kısa sürede ölüm kamplarına dönüşmüştü. 1864’te Türk yönetiminde olan Batum’a 70 bin, Trabzon’a ilk posta 24.700 (19 bini öldü), ardından 63.900 Çerkes (günde 180-250 kişi ölüyordu), Samsun’a da 110 bin Çerkes (günde ortalama 200 kişi ölüyordu) çıkarılmıştı.

1864 yılının Mayıs ayında, Trabzon’daki Rus konsolosunun yazdığına göre, 30 bin Çerkes açlık ve hastalıktan kırıldı. Gemilerde hastalık alameti gösteren olursa derhal denize atılırdı.

Kısa bir süre içinde kampla-

rın çevreleri toplu Çerkes mezarlıklarına dönüşmüştü. Çerkes evlerinin çoğuna bu nedenle balık girmezdi, hele ki Karadeniz’den çıktıysa. Bu bir ritüel değil, yastı.

Günümüzde de bu nedenle balık yemekten uzak duran çok sayıda Çerkes olduğu biliniyor. Çerkes yaşlıları, ‘balıkların atalarını yediklerini, balık yemeleri halinde kendi atalarını yiyeceklerini’ düşünerek, balık yemeyi reddediyor.

“Tsitsekun* unutulmayacak”

İşte bu soykırım ve sürgünün felaket ve dehşeti Çerkesler tarafından hiçbir zaman unutulmadı.

Çerkesler her yıl soykırım ve sürgünün yıldönümünde Çerkes kızı, çerkes tavuğu gibi folklorik öğelerden daha fazlası olduklarını anlatmak ve bu büyük zulmü lanetlemek için bir araya geliyor.

Bu yıl yani sürgünün 151.yılında da “Soykırımcı zihniyetinizi mahkum edeceğiz ve gömeceğiz bir daha çıkmamak üzere” diye haykırmak için çeşitli etkinliklerle, meydanlarda seslerini duyurmaya çalışacaklar.

*Tsitsekun, Kafkas dillerinin çatısı olarak kabul edilen ve asimilasyon politikaları nedeni ile yok olan Ubıh dilince, soykırım anlamına geliyor.

MAYIS 2015'te Türkiye

Yusuf Erdem

Ülkemiz ve dünya proletaryasının birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 2015 1 Mayıs'ını;

- İşçi sınıfımız ve emekçilere ücretli köleliğin, hiçbir kurala bağlı olmayan en güvencesiz, en saldırgan, en vahşi biçiminin dayatıldığı; iş cinayetlerinin, işsizlik, açlık, yoksulluk, sefalet, vurgun, soygun ve ahlaki çürümenin had safhaya çıktığı;

- Seçim yaklaştıkça öteki düzen partilerinin ise bu sorunların asıl nedeni olan kahrolası burjuva özel mülkiyet düzeninin sözünü etmek bir yana, bu vahşi sömürü çarkını gizleyerek AKP karşıtlığı temelinde, işsizlik, yoksulluk ve sefaleti kullandığı;

- Mazlum Kürt halkının çok ağır bedeller ödeyerek elde etmeye çalıştığı haklarının ve halkların özlemini çektiği barışın, Türkiye burjuvazisinin en hoyrat siyasi temsilcileri olan diktatör taslağı ve AKP iktidarı tarafından dinamitlendiği;

- Ve yeryüzü ölçeğinde üretilen değerlerin % 90'nın, dünya nüfusunun sadece % 10'u tarafından tüketildiği; nüfusun % 90'ının ise ürünlerin % 10'u ile yetinmek, sürünmek, ölmek zorunda bırakıldığı; çok daha beteri vahşi emperyalist kapitalizmin dünyanın her yerinde doymak bilmez kör bir kazanma hırsıyla doğayı, doğal yaşamı ve insan soyunun geleceğini tehlikeye attığı bir ortamda karşıladık.

Öylesine korkunç bir burjuva

sınıf zulmü ve sömürüsü altında yaşıyoruz ki; yani işçi sınıfımız ve emekçiler öyle bir cendereye sıkıştırılmış durumdadırlar ki;

- İşsizlik oranı, son yılların en yüksek düzeyine ulaştı. Her dört gençten biri, işsiz. Kürt illerinde gençler arasındaki işsizlik oranı % 60-65'lerin üzerinde.

- Zenginler ile yoksullar arasındaki uçurumun derinliği bakımından, Türkiye, Meksika'dan sonra dünya ikincisi. Ülke nüfusunun sadece % 1'i servet ve zenginliklerin % 54'üne sahip. Ne var ki dolar milyarderi sayısı bakımından Japonya'yı geride bıraktık.

- Türkiye, "ekonomisi kırılgan beşliler" denen ülkeler arasında en kırılganı. Cari açık ve dış borç yükü, dolardaki yükselişin yol açtığı yoksulların belini büken tahribat ve ekonominin dönmesi için sıcak paraya duyulan ihtiyaç bakımından Güney Afrika ile birlikte en kötü durumdayız. Ve sorun, dönüp dolaşıp en çok, geliri bir türlü artmayan, giderleri ise hızla büyüyen yoksulların canını yakıyor. Burjuvazinin ilan ettiği enflasyon rakamları bir yana, emekçilerin olmazsa olmaz ihtiyaçlarını oluşturan temel ihtiyaç maddelerindeki enflasyonun yıkıcı etkileri dayanılmaz noktalarda. İyi beslenemiyoruz, iyi barınamıyoruz, insanca yaşayamıyoruz, çocuklarımıza iyi bir eğitim ve güvenli bir gelecek sunamıyoruz. Kısacası perişan haldeyiz ve perişanlığımız da giderek hızla artıyor.

- Ve elbette dayanılmaz yok-

sulluk koşulları ve maddi sefalet, kaçınılmaz olarak manevi sefalete de yol açtı. Bir insanı işten atarsanız veya çalışmaya can atan milyonlarca insana iş sağlayamazsanız, bu insanları yalnızca yoksulluk ve açlığa mahkûm etmiş olmazsınız; aynı zamanda onurlarını, kişiliklerini yok ederek onları hiçleştirirsiniz, özgüvenlerini yok eder ve kendilerini derin bir bunalıma sokmuş olursunuz.

Yoksulluğu ve sefaleti azaltmak bir yana tam tersine olağanüstü artıran AKP, bu sorunu idare etmede doğrusu bir hayli başarılı oldu: Genel bütçeden (bizim ödediğimiz vergilerden) milyonlarca ihtiyaç sahibine ödenen yardımlar, bir hak olarak değil de AKP, onun belediyeleri ve RTE tarafından verilen yardımlarmış gibi sunuldu. Yoksulların yüreklerine 'Eğer biz iktidardan gidersek, bu yardımları elinizden alırlar.' korkusu ekildi. Böylece milyonlarca insanımız, ahlaken çürütüldü, sadakaya bağımlı hale ve her biri Erdoğan hayranı, AKP kulu haline getirildi. Bu yolla emekçiler arasında örgütlenme, hep birlikte hak arama, mücadele etme, dayanışma... gibi emekçilerin gelenekleri yok edildi. Kapitalizmi en vahşi şekilde uygulayan bütün burjuva iktidarlar döneminde olduğu gibi AKP döneminde de yalnızca işsizlik ve yoksulluk değil; bunlarla birlikte uyuşturucu kullanımı, fuhuş, hırsızlık, evsizlik, intiharlar da arttı. Bir zamanlar grev boylarında ve meydanlarda "DGM'yi ezdik, sıra MESS'te!" diye haykıran

işçi sınıfımız; örgütsüzlüğün yol açtığı umutsuzluk ortamında bu dünyadan umutlarını keserek çaresizlik içinde din baronlarının tuzağına düştüler.

- Hiçbir kurala bağlı olmayan vahşi kapitalizmin 'iş kazası' dediği "İş Cinayetleri"nde toprağa verdiğimiz işçi sayısı bakımından bütün ülkeler arasında zirvedeyiz. Özellikle maden ocaklarında ve inşaat sektöründe iş güvencesi için tek kuruş bile harcamak istemeyen yeni türedi, "Hadi hadi, daha çabuk!" ekonomisi patronları, ülkemizi boydan boya işçi mezarlığına çevirdiler. Her biri birer katliam gibi büyük işçi cinayetleri; "Bu tür kaza ve ölümler bu işin fitratında var. / Çok güzel öldüler. / Kaza ve kader / İşçilerimiz çok tedbirsiz ve dikkatsiz" gibi yavelerle izah edildi. Peki en büyük iş kazaları, en kitlesel ölümler neden bizim işçilerimizin alnına yazılmış? Burjuva politikacılar ne bu soru sorulabilirdi, ne de buna bir açıklama getirildi.

- Toprağını, suyunu, ağacını, yaşamını, çocuklarının geleceğini HES patronlarına, maden ve taşocağı şirketlerine karşı savunan insanlarımızın direnişi, jandarma tarafından kırılmakta; kadınlarımız, köylülerimiz, çocuklar çaresizlik, acı ve isyan içinde gözyaşı dökmekteler.

Bugün ülkemiz; burjuva iktidarların en gözü dönmüş, en kural tanımaz, en gerici, en gaddarıyla karşı karşıyadır. Bunca yıldır yoksulluğu idare etmeyi başararak, önemli sorunların hiçbirine (Kürt sorunu, Kıbrıs, Ermenistan, işsizlik ve yoksulluk, temel hak ve özgürlükler...) çözüm getirmeden; fakat onları çözüyormuş gibi görünerek;

yoksullukla birlikte cehaleti, örgütsüzlüğü, 12 Eylülün faşizan hukuk(-suzluk-)unu tepe tepe kullanarak, en gerici ve en ilkel önyargılardan beslenerek; kimlik ve inanç farklılıklarını kaşıyıp, mazlumlara birbirlerine düşman ederek iktidarlarını sürdürmeyi başardılar.

Ne var ki yalan ve demagojileri, eski inandırıcılıklarını büyük ölçüde yitirmiş durumda. Egemen sınıf içinde çatlaklar ve yarılmalar uç vermeye başladı. Karşılarında korku duvarını yıkıp parçalayan bir potansiyel güç, reel bir güç olarak şekilleniyor. Gezi başkaldırısıyla yüreklerine korku girdi. İktidarı kaybetmekten, ölümden korkar gibi korkuyorlar ve çareyi sürekli sıkıyönetimi, muhaberat rejimini ikame etmeye çalışmakta buluyorlar; polisi hiçbir kurala bağlı olmayan diplomalı katiller durumuna getirmekteler; gerici esnafı da iç savaşta milis kuvveti olarak kullanmak üzere örgütlüyorlar.

Bu arada baş mukteditrin kendi korkuları ve ihtiraslarından kaynaklanan özel hesapları var. Freni boşalmış bir kamyon gibi yokuş aşağı hızlanarak gidiyor. Ateşle oynuyor, kural tanımazlığı ve saldırganlığı her geçen gün daha da artıyor. En güçlü burjuva kesimi dahil, itiraz eden herkese karşı açıktan saldırıya geçmiş durumda. Tarihte korku ve tutkularına esir olmuş dar kafalı otokratların, halklarının ve diğer halkların başlarını belaya soktukları, onları felakete sürükledikleri çok görülmüştür.

AKP iktidarı ve onun fiili lideri RTE'nin en büyük korkusu; örgütlü ve kararlı hak arama mücadeleleridir; sokakları, mey-

danları dolduran isyan dalgalarıdır. Bize düşen ise bu saldırgan burjuva iktidarını, bu zat-ı muhteremi korktuğuna uğratmaktır. Devrimci büyüklerimizin dediği gibi "...eğer işçi sınıfımız örgütlüyse ve devrimciyse her şey, değilse hiçbir şeydir." Bu söz; ülkemizdeki, Kürdistan'da ve tüm Ortadoğu'daki -hatta tüm yeryüzündeki - bütün işçi ve emekçilere, halkların en hayırlı oğulları ve kızları olan komünistlere bir çağrı niteliği taşımaktadır. Komünist ismine, devrimci sıfatına layık olmak için daha sıkı bir örgütlenmeye, halklarımız ve işçi sınıfımızla buluşmaya, ortaya çıkan devrimci olanak ve fırsatlardan azami şekilde yararlanmaya şiddetle ihtiyacımız var. İşçi ve emekçilerden, barış ve özgürlükten yana bir tarih yazmak için yeniden ayağa kalkmamız, bizler için vazgeçilmez bir görevdir.

Koşullar çetin, düşman kavi; biz ise yeterince örgütlü ve sınıfımızla buluşmuş değiliz. Ne var ki örgütlenme ve devrimci mücadele olanakları genişliyor. Bu olanakları son katresine kadar kullanabilmek azmiyle büyük bir cesaretle, cüretle ve atılganlıkla harekete geçmemiz gerekiyor. İşimiz zor ve çetin. Ne var ki gelecek işçi sınıfımız ve emekçi halklarımızındır, gelecek bizimdir. Tarihin omuzlarımıza yüklediği devrimci misyonu yerine getirebilirsek, komünist özgür dünyanın şafağındayız demektir.

2015 1MAYIS'ı bu doğrultuda atacağımız adımların miladı, işçi sınıfımızın makus talihini tersine çevirmenin başlangıcı olmalı. Bunun olması ve olmaması bizim ellerimizdedir.

Halklar arasında savaş,

Sınıflar arasında barışa hayır!

Ordu'daki' Son Ermeni

Mustafa Özkan

Ermenilerin , Karadeniz'e yerleşmeleri çok eskiye dayanır. Yerleşim yerlerinden biri de eski adı Kotyara olan Ordu'dur. Ordu'da Ermeni varlığını kanıtlayacak bilgiler daha çok 18.yüzyıl sonrası bilgilerdir. Dağlar haricinde Kotyara merkezin yakınlarında yaşayan Ermeniler ise genellikle Boztepe köyünde yaşamaktaydılar. 19.yüzyıl bilgilerine göre merkez ve dağlarda yaşayan Ermeniler 3000 haneydi ve 13,500 nüfus, 25 kilise ve 28 okula sahipti. Genellikle bakırcılıkla uğraşan Ermeniler, rivayete göre Hemşin'den gelip yerleşenlerdi. Ama asıl Ermeni varlığının hissedilmesi Tamzara ve Giresun'dan gelip Saray mahallesine yerleşen Ermenilerin deniz ticaretiyle uğraşmasıyla başlar. Karadeniz sıradağlarında yaşayan Ermeniler genellikle aynı yöreyi paylaşan Rumlarla ayrı öbekler halinde yaşarlardı. Daha sonraları Türklerin de buralara yerleşmesiyle, onlar da ayrı bir öbek oluşturup barış içinde yaşamaya başlamışlar, ta ki dünya paylaşım savaşlarının arifesine kadar. Bu birlikte yaşam merkezlerinin en önemlilerinden biri Kotana'dır. Yine aynı merkeze yakın Çambaşı yakınlarında tarihte 5000 kişiyi barındıran bir merkezin kalıntıları ve kilise günümüze kadar ayakta kalmayı başarmıştır. Kotana civarında ise kalıntı bulunamayacak

kadar tüm yaşam tarumar edilmiştir. 1.Paylaşım Savaşı sonunda adeta Rum ve Ermenileri anımsatacak tek eser bırakılmamaya çalışılmıştır. Hâlâ kullanılan yollar da olmasa, onları anımsamamız olası değil adeta.. Çoğu kalıntılar define arama amaçlı, kimi de özellikle göz yumularak ortadan kaldırılmıştır.

1.Paylaşım Savaşı öncesinde tüm dünyada olduğu gibi Ordu ve yöresinde de halklar arası düşmanlık tohumları ekilmiştir. Osmanlı'nın çözülmesini hızlandıran Balkan savaşları sırasında Rumlara ve Müslüman olmayan halka karşı kışkırtmalar had safhaya çıkmıştır. Ama her yerde olduğu gibi Ermeni halkı acıların en büyüğünü buralarda da çekmiştir. Çünkü onların sığınacak bir yerleri ve onları savunacak birileri yoktur.

Bu sancılı yıllarda savaşta ayağından vurulup topal lakabını alan nam-ı diğer Topal Osman, özellikle Giresun'da olmak üzere Ordu'da da etnik temizlik hareketleri örgütlemiştir. Ona göre Pinduk diyen Gürcü, finduk diyen laz, funduk diyen Ermeni' dir. Fazla araştırmaya gerek yoktur. Funduk diyenlerin katli vaciptir. Her yerde olduğu gibi burada da bu tür psikopatların yaptıklarının devletçe ve belirli gruplarca kutsanması, facialara neden olmuştur. Topal Osman'ın Kotana yöresindeki temsilcisi ise Kotana imamı

lakaplı bir figürdür. Ermeniler bana şurada pusu kurdu, burada pusu kurdu cinsinden söylentiler yayan Kotana imamı, Müslüman halkı komşularına karşı kışkırtıp taraftar toplamayı başarmıştır. Zaten yoksul halk da buna müsaittir. Çünkü gayri Müslimlerin boşalttığı alanlardaki topraklar onlara kalacaktır. Tek seçenek Müslüman olmaktır. Müslüman olmayanlar düşman bellenip öldürülmektedir. Öyle ki yapılanların vahşetine akıl sır ermediği için bu kin nereden geliyor diye duyan ve görenleri şaşkına çevirir akıl almaz işkenceler. Örneğin İmamın müridi ve kardeşi olan Emin, Ermeni çocuklarını hava atıp düşerken süngülemesi ile nam yapar Kotana ve civar köylerde. Ama bu vahşet kutsanır hâlâ günümüze dek. Çünkü” o yapmasaydı onlar yapacaktı” safsatası buralarda da işler. Öyle bir algı yaratılmıştır ki, bir tane Ermeni çocuğu bile kalsa yarın büyüyüp öç alabilir. O yüzden çocuk da olsa bütün Ermenilerin öldürülmesinin hiçbir günahı yoktur tezi kabul ettirilmiştir insanlara... Yine Emin,Melet Irmağı üzerindeki çağlayanlara ağaç dallarından sırat köprüsü kurarak olayı dini boyutlara taşıyıp haklılık sağlamıştır katliamlarına. Çağlayanların üzerine kurduğu sırat köprülerine yakaladığı Ermenileri çıkaran Emin, geçmek için tüm gayretini gösteren insanları yarı yola gelince kendi eseri sırat köprüsünden atınca insan çığlıklarına kahka-

haların karışmasını anlatan söylenceler hâlâ yöremizde yankı bulur. Sonradan Emin alnında çıkan sivilcenin uzaması nedeniyle Boynuzlu lakabını alır da, bu yaptıklarından dolayı ilahi gücün ona verdiği bir ceza olarak fısıltılarla dilden dile yayılır. Acaba gerçekten adalet için savaşmadan adalet uygulayan biri var mıdır diye düşündürür insana... Bunlardan en dramatiği ise kocalarının dağa çıkarken Belalan ormanlarına sakladığı kadının ve çocukların yok edilişidir. Kocalarının geri dönmeyeceğini anlayan kadınlar ve çocuklar aç ve susuz kalınca ormandan çıkıp yardım edilmesi için imdat dilemeye başlayınca yöredeki tüm köylerden duyulur sesleri. Dedemin anlatımıyla “merhametli” imam durumu fark edip tüm yöre halkına yemekler hazırlatır ve iki yüz civarındaki kırmızı giyimli kadın ve çocukları getirip bir yerde toplar. Karınlarını doyurduktan sonra ise silah ve mermi ziyan olmasın diye Melet Irmağına attırıp yok eder. Burada da Müslüman merhameti devreye girmiştir...Çünkü aç insan öldürülmez..Onun içindir ki kurban bayramlarında kurbanlıkları iyice besler, sever ve öyle keseriz...

O yörede şu anda Ermeni kalmamıştır. Çünkü kalanlar Ermeni’liğinden vazgeçip Türk ve Müslüman olmuştur. Onlar da ne yazık ki en önlü Türk sayarlar kendilerini.. Lakapları Ermeni Aziz,Ermeni,Mehmet olsa da....Ne korkudur bu hiç yüreklerden çıkmayan, ne öfkedir bu insanları vahşice katleden diye soracak olsanız, “biz yapmasak onlar yapacaktı” safsatası dev-

reye giriyor her yerde olduğu gibi. Hiç kimse keşke yapmasaydık demiyor. Bırakalım da bir kez de mazlum olalım diyen yok ne yazık...

Bir de şehirlere kaçıp dünyanın gözü önünde bulunarak yaşayabilenler kalabilmiş. Bunların çok az bir kısmı Ordu’da kalmış. Ben buralarda son Ermeni olarak Dr.Dikran Toraman’ı tanırım. Çocukluk yıllarımın yaşadığı efsanesi güzel ve yardım sever insanı. Dikran Toraman’ın bir yazıhanesi, giriş katında da eşinin eczanesi vardı. O yıllar doktora gitmek büyük bir olaydı. Bazen bir yıllık kazancını versen, doktor ve ilaç parasını karşılayamazdı insan. Dikran Toraman’ a genellikle yoksul insanlar giderdi. Doktor ücreti olarak ne verirsen alır, yoksa da sonra ödersin diye gönderirdi... Ödenmeyeceğini bile bile..Ödemeyenler tekrar gelmek zorunda kalırsa da hiç olmamış gibi davranırdı. Hatta ilaç alacak parası olmayana eşinin eczanesinden verirdi....Sonra ödersin diye... Parası olanlar ona gitmez ve gidilmemesi için elinden geleni yapardı. ”Yok efendim o gavur boşuna bedava muayene edip, ilaç verir mi...Çıkarı olmasa niye yapsın...Ona Ermenistan ve Rusya’ dan para gönderiliyor..İnsanımızı zehirlemek için.. Böyle giderse buralarda Türk ve Müslüman kalmayacak..” benzeri her yerde gördüğümüz söylemler...

Bir baktık ki Dr. Dikran Toraman ortadan yok olmuş. Eşi ve çocuklarıyla terk etmiş buraları.. Kıbrıs sorunları başlayınca daha fazla sıkıntı yaşarım diye mi, yoksa iyice dedikodular arttığı

için mi bilinmez; bizlerin yani yoksulların doktoru kaybolup gitti. Kimileri İstanbul’a taşınmış dediler. Kimileri Amerika’ ya..Hatta Rusya’ ya veya Ermenistan’ a niye gitmemiş diye merak edenler de oldu..Kısacası son Ermeni de bizleri meraklar içerisinde bırakarak gitti..

İnsanın sorası geliyor..Efendiler bu soykırımı değil mi? Buna soykırım desanız neyiniz eksilir? Demiyorsunuz, sizi kim ciddiye alıyor? Yok efendim başkaları daha kötülerini yapmış da falan filan..Tamam da, ABD zencilere neler yaptı...Fransa Afrika’ da katliamlar yapmadı mı?...Ya Naziler?... Mussolini’ ye ne demeli ?gibi safsatalara gerek yok. İnsanların yok edilişlerini terazinin kefesine koyup tartamazsın ki.. Önemli olan bir özür dileyip, bir daha böyle şeylere kalkışılmasını engellemek değil mi ?..Yapılan katliamları kabul edip onlardan dolayı utanıcı belirtmek kimseyi onursuzlaştırmaz aksine onurlu gelecekleri önüne serer aslında.... Peki, o zaman niçin yapmıyorlar, yapmıyorlar? Onursuz oldukları için mi? Hayır, sanmıyoruz; sorun onur sorunu değil, sorun sınıf mücadelesi sorunu. Onlar Ermenileri iktidarları ve sömürü alanlarını daraltacağı için, topraklarına, mallarına mülklerine el koymak için soykırımı uğrattılar. Bugün de aynı yoldan yürüyorlar. Hem özür dileseler de kanlı tarihlerini özür dileyerek yıkayamazlar. Burjuvazi için özür dilemek, egemenliği kaybetmekle eşdeğerdir. İşçilerin, Emekçilerin, Halkların yapması gereken de budur.

genc

Sosyalist

Genç Sosyalist Bulten Sayı- 10 / Mayıs 2015

Yolumuz İşçi Sınıfının Devrim Yoludur

GSB ve 7 Haziran Seçimi

Türkiye'yi 7 Haziran 2015 tarihinde kritik bir genel seçim bekliyor. Her seçim dönemi için genelde kritik sözcüğü kullanılır ancak 7 Haziran genel seçimlerinin bir önceki genel seçimlere göre kritik olarak nitelendirilmesinde önceki seçimlere göre taşıdığı belli farklılıklar var. Öncelikle iktidarda bulunan AKP, tek başına hükümet olduğu 2002 yılından beri uluslararası sermayenin Türkiye sermaye grupları ile entegrasyonunu başarıyla sağlamış ve ekonomik olarak gerek Türkiye burjuvazisi gerekse de uluslararası burjuvazi için Türkiye'nin yıllardır uzak olduğu bir "istikrar" ortamı yaratmıştı. Bunun yanı sıra önceki hükümetler aksine Kürt meselesi konusunda en "ılımlı" söylemleri söylemesi ve Kürt ulusal hareketi ile müzakare sürecine başlayan tek hükümet olması ile de kendini önceki hükümetlerden ayırıyordu.

AKP hükümeti 2009 senesinden itibaren ise uluslararası sermaye ile belli sıkıntılar yaşamaya başladı. Özellikle ortadoğu siyaseti konusunda başlayan bu sürtüşme Türkiye Cumhuriyeti'nin ortadoğu dengelerinde mevzi kapma yarışına girmeye çalışmasıyla, AKP hükümetinde uluslararası sermaye ile arasının hızla açılmasına sebep oldu. Bunun yanı sıra Türkiye halklarının da önemli bir çoğunluğu özellikle AKP hükümeti tarafından yönetilmek istememe konusunda seslerini yükseltmeye başladılar. AKP hükümetinin mu-

hafazakar yeni bir nesil yaratma çabası özellikle de milyorca genç ve milyonlarca kadın için hükümet karşıtlığını daha da üst boyutlara taşıdı. Gezi ayaklanması yıllardan beri biriken bu öfkenin en önemli dışavurumu oldu.

Gezi ayaklanması sonrası AKP hükümetinin meşruluğu Türkiye'de milyonlarca kişi tarafından bitmiş olduğu gibi dünya kamuoyu açısından da AKP hükümeti meşruiyetini yitirmiş ve Türkiye'yi "polis devleti"ne doğru emin adımlarla götüren bir hükümet olarak algılanmaya başlamıştır. Gerek Türkiye halklarında gerekse de uluslararası kamuoyu nezdinde "büyünün" bozulduğu farkında olan AKP hükümeti, yeniden mevzi kazanmak ve eski mevzisinin de gerisine düşmemek için Türkiye'yi bir parlamenter sistem ile Türk tipi başkanlık gibi ikilem arasında bırakıyor.

AKP için bu genel seçimlerin kritik olmasının sebebi eğer Erdoğan'ın başkanlığına yol açabilecek sayıda milletvekili çıkarılamadığı ya da en kötüsü AKP'nin tek başına iktidar olamaması halinde; hükümet için cumhurbaşkanlığı seçimlerinde başlamış olan son hızlanmaya başlayacak olmasıdır. Bu AKP hükümeti açısından 2002 yılından beri ilmi ilmi örülen; belediyeler, hükümet ve hükümete yakın işadamları üçgeninde yükselen büyük bir ekonomik ağın en yükseğinden en alçağına kadar

bütün AKP bürokratlarının üstüne çökmesi demektir. İşte bu yıkıntının altında kalmamak adına gerek Erdoğan gerek diğer AKP bürokratları kendi kemik kitlelerini konsolide etmek adına sertleşirken bir yandan da her geçen gün biraz daha çoğalan artık AKP karşıtı olmaktadır öte bu düzenden hiçbir beklentisi olmayan emekçiye de korkutmaya, tehdit etmeye çalışıyor.

Kürt ulusal hareketi, T.C ile yürüttüğü otuz yılı aşkın savaş boyunca ilk defa savaşın bir öznesi olarak muhatap alınarak T.C'nin karşısında masaya oturarak bir müzakare süreci yürütüyor. AKP hükümeti T.C'nin ortadoğu siyasi dengesi içinde kendi mevzilerini koruyup, hatta yeni mevziler kazanmasının yolunun Kuzey Kürdistan'da ki çatışma ortamını bitirmekten geçtiğinin farkında. Kürt ulusal hareketi eğer AKP'nin Kürt meselesi konusunda belli somut adımlar atarak taviz vermediği takdirde de kendini bitireceğini çok iyi biliyor. Bu yüzden Öcalan'ın 21 Mart 2013'te Newroz için gönderdiği mektupla başlayan "çatışmasızlık" ve "müzakere" süreçleri belli dönemler aksamalar yaşamasına rağmen tüm hızıyla devam ediyor. Kürt Ulusal Hareketi ve onun desteklediği HDP açısından Kürt meselesinin çözümüne en çok AKP hükümeti ile yaklaşılmıştır. O yüzden belli aksaklıklara veya karşılıklı tehditlere rağmen Kürt meselesinin çözümü için AKP hala önemli bir ak-

tördür. Kürt hareketi ve HDP için AKP hükümeti eli ile yürütülen müzakerenin sekteye uğramamasının ne kadar önemli olduğunu Gezi ayaklanması sürecinde de gördük. Ancak bunda Kürt hareketinin kendi siyasal düzlemi açısından bakıldığında bir sorun yoktur. Bir ulusal hareket elbette kendisi ile meselesini çözmeye en yakın siyasi aktör ile müzakere yürütür ve o müzakerenin sonucunda da karşılıklı tavizler verilir. Bu şu demek değil Kürt hareketi de, HDP’de elbetteki belli tavizler vermeleri sonucunda AKP’nin daha da güçlenmesini istemektedir. Zaten HDP açısından bakarsak; HDP seçim barajını aşarak meclise milletvekili soktuğu takdirde fiili olarak AKP’nin gücünü sınırlamaya başlayacaktır. AKP’nin Kürt meselesi ve müzakere süreçlerinde hoyratça davranmasında bir ölçüde önüne geçilmeye başlanacaktır.

Bağımsız bir sınıf hattının yokluğu, politik işçi hareketinin olmadığı koşullarda işçi sınıfının bugünkü siyaset düzleminde denklemleri değiştiren bir aktör olmasından bahsedemeyiz. İşçi sınıfı yıllardır en örgütsüz olduğu dönemlerden bir tanesini yaşıyor Türkiye’de. Belli lokal direnişler haricinde, işçi sınıfının gündemi değiştirebilecek genel bir politik eyleminden bahsedemiyoruz. Böyle bir durumda yaklaşan seçimlerde de bağımsız bir sınıf

hattının çizilmesinden ne yazık ki söz edemiyoruz. Bugün için seçim gündemini domine eden burjuva siyaset öznelidir.

Sosyalistlerin bir kısmı için en önemli mesele AKP’nin geriletilmesi ve mevzi kaybettirilmesi olmuştur. Denklem böyle kurulduğu için de sosyalistlerin bir kısmı “AKP”nin geriletilmesi ve başkanlık sisteminin engellenmesi için HDP’ye oy vermeye çağırıyor. HDP’ye mesafeli duran ve BHH etrafında birleşen sosyalistler ise seçimlerde belli bir partiye oy vermeye çağırıyoruz deselerde seslendikleri kitle açısından bakıldığında; bu tutumun “ehven-i şer” mantığıyla AKP’nin geriletilmesi için CHP’ye oy taşıyacağı muhakkak.

Sosyalistlerin belli bir kısmı ise 7 Haziran seçimlerinde “devrimci” bir tutum olarak boykot tavrını ön plana çıkaracak. Türkiye devrimci hareketinde devrimcilik ve reformizm ayrımı uzun bir süredir seçimlerde aday göstermek ya da göstermemek, yasal parti kurmak ya da kurmamak gibi bir sığıltı tartışılıyor. Bir hareketi devrimci yapan genel seçimleri boykot etmesi ya da yasal parti kurmaması gibi faaliyetler değil; ideolojisi ve eyleminin içeriğidir. O yüzden boykot tavrı sosyalistler açısından öznel güçsüzlüklerden kaynaklı olarak tercih edilen bir tutum olarak belirliyor.

Komünist hareket için bugünün acil görevi AKP’nin geriletilmesi ya da başkanlık sistemine karşı parlamenter demokrasiyi savunmak değil; bugünün acil görevi bu topraklarda devrimci sınıf siyasetini örecektir ve proleter devrimi gerçekleştirecek devrimci partinin yaratılması görevidir. Ancak hem bu iddia da olan bizler hem de bizim dışımızda ki devrimci gruplar henüz bunun çok uzağındalar. Bugün hem sınıf hareketi hem devrimci hareket hiç olmadığı kadar güçsüz. Türkiye Cumhuriyeti ise AKP hükümeti önderliğinde; işçi sınıfını ve devrimcileri bir iç savaş tehlikesi ile karşı karşıya bırakıyor. Bugün ne işçi sınıfının ne de devrimci hareketin bir iş savaşın muhatabı olmaya ve gelecek saldırıları karşılamaya gücü yoktur. İşçi sınıfının ve sosyalistlerin bir soluk almaya ihtiyacı var. Ancak kazanabileceği bir soluklanma şansı ile kendisini yeniden örgütlemeye girişebilir aksi takdirde işçi sınıfını ve devrimci hareketi sonuçları çok yıkıcı olabilecek bir iç savaş tehlikesi kapıda bekliyor.

Devrimci hareketin hazırlıksız yakalanabileceği gittikçe artan burjuva saldırganlığa karşı; gençliğin kendini yeniden örgütleyebilmesi için zaman kazandıracak olması nedeniyle bu genel seçimlerde ulaşabildiğimiz bütün gençlere oylarını HDP’ye vermeleri çağrısını yükseltmeliyiz.

1 Mayıs Tutsaklarına Özgürlük!

1 Mayıs 2015 günü burjuva terörün tüm şiddetine rağmen işçiler ve devrimciler sokaklara çıktı, Taksim Meydanı’na ulaşmaya çalıştı. Yüzlerce kişi gözaltına alındı. Genç Sosyalistler Birliği olarak yoldaşlarımız ve mücadele arkadaşlarımız için tüm baskılara rağmen hukuk mücadelesi veren devrimci avukatlara teşekkürü borç biliyoruz.

Başta yoldaşımız Ercan Tilmaş olmak üzere tutuklanan tüm

1 Mayıs tutsaklarının derhal serbest bırakılmasını istiyoruz!

Devrimci Avukatlar Onurumuzdur!

Devrimci Tutsaklara Özgürlük!

Ve Çeliğe Su Verenler...

Zafer Soyulu

Her sene Mayıs ayı geldiğinde devrimciler için 71'devrimcilerini anma dönemi gelmiş oluyor. Birbiri ardına yapılan ve birbirinin benzeri olan paneller, salon toplantıları, sonra da düşük katılımlı anma yürüyüşleri. Mayıs ayı dolduğunda ise 71'devrimcileri takvimdeki yerlerine geri dönüyorlar, onları hatırlamamıza vesile olacak çok önemli bir olay gerçekleşmedi. 71'devrimci önderleri Mayıs ayında yalnızca devrimci çevreler tarafından değil, liberal çevreler tarafından da hatırlanıyor.

Sosyalizmi rafa kaldırıp, yaldızlı teorilerle bir kısmı "ilk" cumhuriyeti savunma telaşında olan, diğer kısmı ise "ilk" cumhuriyeti aşındırma derdinde olan liberaller de 71'devrimcilerini hatırlayarak, onlarla ilgili anılarını anlatıyor. Bu söz konusu liberaller Deniz'lerle, Mahir'lerle yaşadıkları anılarla kendilerini pazarlıyor ve kendilerince heyecanlı geçmişlerini yad ediyorlar. Ancak dikkat ederseniz, liberallerin arkasından ağlayarak, lafazanlıklarıyla esir aldıkları 71'devrimci önderleri arasında Mahir Çayan'ı ve İbrahim Kaypakkaya'yı göremezsiniz. Onlar hep unutturulmak istenenlerdir. Deniz'ler popüler kültür tarafından esir alınarak birer dizi kahramanı haline sokulmaya çalışılırken, Mahir Çayan ve İbrahim Kaypakkaya'nın adı ağızlara dahi alınmıyor. Peki İbrahim Kaypakkaya neden bir popüler kültür malzemesi haline getirilememiştir ?

Baştan söylemek gerekir, 71'devrimci önderleri içinde bulundukları dönemle aralarına keskin bir çizgi çekmişler, kendilerinden sonraki kuşaklara da, açma-

ları için bir kapı aralamışlardır. Aralanan kapının sonuna kadar açılıp açılmayacağı da artık sonraki kuşakların, yani bizlerin sorunudur. Ancak 71'devrimcileri de kusursuz değildi ve elbette sonraki kuşakları da etkileyecek belli politik açmazları içlerinde barındırıyorlardı. Bu politik açmazlar ne Deniz'lerin, Mahir'lerin, İbrahim'lerin cüretine leke sürebilir ne de bizim onları liberallerin ve popüler kültürün kirli kucağına atmamıza neden olabilir. Deniz'ler de, Mahir'ler de devrimcilerin ve sınıf mücadelesinin değerleridirler. Onların cüretlerini sahiplenmeye özellikle de bugün her şeyden çok ihtiyacımız var. Bunu belirttikten sonra İbrahim Kaypakkaya'nın neden liberallerin ve popüler kültürün benimsemeye çalıştıkları ve kendilerine mal etmeye çalıştıkları bir değer olmadığının da cevabını vermeye çalışmalıyız. Bunun nedenlerinin en başında İbrahim Kaypakkaya'nın kendisini, T.C.'yi var eden kurucu ideolojinin dışında tarif etmeye çalışmasıyla başlıyor. Kaypakkaya, T.C.'ninkuruluşunu ve onun kurucu öğelerini ileri bir basamak olarak görmek yerine başından reddetti. Bu sebeple de hem Kemalizm'le olan hesaplaşmasını diğer devrimcilerin aksine çok daha sağlıklı yaparken ,

Kürt ulusal sorunu konusunda da şovenizmle arasına çok önceden set çekerek, berrak bir düşünce çizebildi.

"-Devrimin önderleri, daha anti-emperyalist savaş yıllarında iken İtilaf emperyalizmi ile el altından işbirliğine girmişlerdir; emperyalistler Kemalistlere karşı hayırhah bir tutum takınmış, bir Kemalist iktidara rıza göstermeye başlamıştır.....

-Politik alanda, hanedanlık çıkarları ile birleştirilmiş olan meşrutiyet idaresinin yerini, yeni hakim sınıfların çıkarlarına en iyi cevap veren idare, burjuva cumhuriyeti almıştır. Bu idare, sözde bağımsız, gerçekte siyasi bakımdan emperyalizme yarı-bağımlı bir idaredir." (Kaypakkaya, Seçme Yazılar)

Kemalizmi en başından itibaren ilerici görmeyen ve ona anlam yüklemeyen Kaypakkaya, haliyle Kemalizmi hiçbir zaman bir ittifak unsuru olarak da görmedi. Kaypakkaya'nın 71'devrimci dönemi gibi "millici" yanlarında barındıran bir dönemde Kemalizmle hesaplaşmaya girmesi ve onu en başından mahkum etmesi, önemli ve sahiplenilmesi gereken devrimci anlamlar taşımaktadır.

İbrahim Kaypakkaya'nın-

Kemalizmle hesaplaşması onu Kürt ulusal sorunu konusunda da devrimci bir tutuma götürmesine sebep olmuştur. Bugün bile hâlâ sol içerisinde Kürt ulusal sorunu konusunda şoven reflekslerin görüldüğü düşünülürse, Kaypakkaya'nın daha o dönemde ulusal sorun konusunda devrimci bir tutum takınmasının ne kadar önemli olduğunu görebiliriz.

“Kürt milli hareketi, ezilen bir ulusun, hakim bir ulusun hakim sınıflarına karşı mücadelesi olarak ilericidir ve demokratik bir muhteva taşır. Biz bu demokratik muhtevayı kesinlikle ve kayıtsız, şartsız destekleriz.”(Kaypakkaya, Seçme Yazılar)

Kaypakkaya, Kürt halkının ulusal mücadelesini demokratik muhteva taşıyan ilerici bir

hareket diyerek desteklemiştir. UKKTH'yi ikirciksiz bir şekilde, kayıtsız, şartsız savunmuş ve Kürt halkının ayrı bir devlet kurma hakkının meşru olduğunu belirtmiştir. İşte bu etmenler, İbrahim Kaypakkaya'nın Kemalizmle arasına çektiği devrimci çizgi ve Kürt ulusal sorunu konusunda takındığı devrimci tutum onu liberallerin hiçbir zaman sahiplenmeye çalışmamasını sağlamıştır. Hiçbir liberal veya 68'kaçkını İbrahim ile ilgili anısını anlatmamıştır ağlayarak TV'lerde. 68'i anlatan hiçbir TV dizisinde de kendine yer bulamamıştır Kaypakkaya bu yüzden. Öyle ki İbrahim Kaypakkaya'nın ölüm yıldönümünde dahi, Kaypakkaya geleneği dışında olan devrimci hareketler tarafından bile gerekli ilgi gösterilmemektedir.

İbrahim Kaypakkaya, diğer 71'devrimci önderleri gibi sahiplenilmesi ve yeni devrimci kuşağa da anlatılması gereken önemli bir devrimcidir. Kemalizmle arasına koyduğu mesafe, Kürt ulusal sorunu konusunda takındığı tutum 71'devrimci kuşağı içerisinde ona daha da özel bir anlam yüklüyor. Öte yandan Diyarbakır Zindanı'nda cellatlarına karşı koyduğu devrimci tavır; “ser verip sır vermemesi”, onun teorisinin yanında geliştirdiği devrimci pratik günümüz devrimci kuşağına da ders niteliğindedir. İbrahim Kaypakkaya ölüm yıldönümlerinde hatırlamamız gereken bir devrimci değil, mücadelesinden ve pratiğinden dersler çıkarmamız gereken bir devrim neferidir.

Kimi Kimden Koruyorsunuz?

Haşmet Suişmez

Geçtiğimiz aylarda Ege Üniversitesi'ndeki olaylardan başlayarak, Newroz, seçim süreci derken üniversitelerde ülkenin kalanında olduğu gibi tansiyon gittikçe yükseliyor. Sürekli yeni çatışma ve saldırı haberleri duyuyoruz.

Devletin Ağrı'da yaratmaya çalıştığı ve boşa düşürülen provokasyon, yaşadığımız süreci daha iyi göstermekte. AKP bir yandan HDP'nin barajı aşmasının kendisi açısından sorun teşkil edeceğini ayan beyan ifade ederken, bununla paralel sokağı terörize etme çabası da sürmekte. AKP kendi iktidarındaki zayıflamayı oldukça iyi görmekte ve içine düştüğü krizi toplumu terörize ederek aşmaya çalışmakta. Bu doğrultuda üniversiteler siyasetten izole alanlara çevrilmeye çalışılıyor. Bunun da en iyi yolu olarak sol siyasete dönük saldırılar ortaya konuyor.

İTÜ'de geçtiğimiz günlerde devrimci öğrencilere yönelik sistematik bir saldırı gerçekleştirildi. Ermeni soykırımı anmasına saldırıldı. Okul dışından getirilen ülkücü bir grup devrimcilerin afişlerini söküp okul içinde terör estirdi. Buna karşı tepki gösteren öğrencilere özel güvenlik ve polis sandalye, soda şişesi, taş ve plastik mermiyle saldırdı. Bu esnada akademisyenler ve öğrencilerden darp edilerek yaralananlar oldu.

Üniversite idaresince öğrenciyi koruduğu(!) iddia edilen özel güvenlik, konu öğrencinin okula devrimci siyaseti taşıması olunca bir anda canavarlaşıyor ve polisle beraber öğrencinin üzerine çulluyor. Üniversitelerde şirketlerin istedikleri gibi kariyer tanıtım afişleri vs. asmaları sorun yaratmazken, o üniversite bünyesinde siyaset yapmaya çalışan devrimcilerin afiş asmalarına dahi tahammül edilemiyor bu 'korumalar' tarafından. Görüyoruz ki özel güvenlik denilen ve okullardan

fabrikalara kadar hemen her alana yayılan bu örgütlenme, görev yaptığı her yerde sermayenin çıkarlarını koruyor. Devletin polisi gelene kadar anında müdahale edecek “Hızır” polis gücünü oluşturuyor. Yine bu kurum, devletin sokakta polis eliyle yaratmaya çalıştığı itaatkâr, apolitik toplumun üniversite içerisinde yaratılmasına hizmet etmektedir.

İTÜ'lü devrimci öğrenciler yaşananları protesto etmek için geçtiğimiz günlerde bir eylem düzenledi. Eylemde saldırıya uğrayan öğrencilerin aileleri konuştu. İTÜ'deki saldırıya karşı yan yana durarak cevap verdiler.

Daha önce de bu sayfalarda değinildiği gibi, gerici-faşist saldırganlığa geçit vermeden üniversitelerde meşru siyaset zeminini korumak için devletin kışkırttığı saldırıları teşhir etmeli, bunun yanında özel güvenlik biriminin üniversitelerdeki işlevini göstermeliyiz!

Kazanmaktan Başka Seçenek Yok!

Mustafa Yanık

Çaldağı'ndan çıkarılmak istenen Nikel Madenine karşı mücadele yaklaşık olarak on yılı buldu. Gizli kapaklı, kim-senin haberi olmadan şirketin hazırlatmış olduğu ÇED (Çevre Etki Değerlendirme) raporları devlete onaylatarak halkı soyup soğana çevirip havayı, suyu, toprağı geriye dönülmeyecek bir şekilde kirlenip, insanları da kanserden ölmeye mahkûm ederek kârlarına kâr katacaklar, sonra da defolup gideceklerdi. Amaç buydu; ters tepti, oyunları tutmadı.

Disiplinli, sabırlı, inatçı bir mücadele ile ÇED oyunları, tek tek açığa çıkarıldı. Halkı kandırmak için ÇED'de devamlı olarak düzenleme yaptılar. Düzenli ve inatçı bilgilendirme, ayrıca yığınlardan kopmadan, sürekli akılcı eylemlerle Çaldağı'nın etrafındaki köylülerle birlikte Turgutlu halkının mücadelesi yükseldi.

Sermaye, süreci yalanlar ve vaatlerle sürekli bir biçimde manipüle etti; mücadeleyi parçalayıp bölüp dağıtmak istedi, Turçep'i (Turgutlu Çevre Platformu) zayıflatmak için her yolu denedi, sökmedi. En büyük amaçları da Turçep içinde yığınların nabzını tutarak kararlı mücadele yürüten Komünistleri soyutlamaktı. Oyunları her düzeyde açığa çıkarıldı, her süreçten Turçep güçlenerek çıktı. Komünistler ile Turçep içerisinde yığınlar arasındaki bağ kuvvetlendi, saygınlıkları, güvenilirlikleri arttı.

Şirket, orman tahsis izninin reddi davası ve ÇED kararının iptali davalarını kazandı. Danıştay da davalara şirket lehine onay verdi. Madeni çalıştırmaları için önlerinde hiçbir engel yoktu. Büyük tepki çeken önceki ÇED raporu, sonradan kısmı olarak değiştirilerek halkın tepkisi önlenmeye çalışıldı. Halbuki yeni ÇED geri dönüşü olmayan daha çok tehlikeleri içeriyordu, 18 milyon ton sülfürik asit kullanacaklardı. Kullanacakları su çiftçiye susuz bırakacaktı. Başta arsenik olmak üzere ağır metaller başa belaydı. Asit yağmurlarıyla canlı yaşam bitme noktasına gelecekti. Ayrıca en çok korktukları halk bilinçlenmiş, olayın çok iyi takipçisi olmuştu. Kısaca korktular. Devlet sermayenin yanındaydı, ÇED'i devletin ilgili bakanlıkları imzalamışlardı. Kaymakam, AKP' nin Belediye başkanı, devletin zor gücü sermayenin yanındaydı.

Gökyüzü yağmur bulutlarıyla doluydu; halk gökyüzündeki yağmur bulutları gibi, sermayenin üzerine belli olmayan bir zamanda ortalığı sel götürürcesine yağabilirdi. Sermaye sınıf sezgisiyle bu süreci anladı, büyük tepki çeken, iyice soyutlanan açık linç yöntemiyle nikel çıkarma yönteminden vazgeçti. Yöntem olarak tank liçi yöntemiyle çıkarmayı hedeflediği yeni ÇED sürecini başlattı. Ayrıca sülfürik asit fabrikasını beş yıl kurmayacaklarını ÇED'de açıkladılar.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yeni ÇED i onayladı. Turçep bilim insanlarıyla ÇED' in yeni bir

oyun olduğunu bilimsel olarak yığınlara anlatmaya başladı. Bu konuda iki bilimsel toplantı düzenledi. Ayrıca Çaldağı'nda nikel çıkarmak isteyen sermayenin yöneticilerini de bilgilendirme toplantısına davet etti. Toplantılara katılmayan maden yöneticilerini de halka teşhir ederek halktan soyutlamak için gayret sarfediyor. Ayrıca Çaldağı etrafındaki köylerde de yeni süreçle ilgili çalışmalar devam ediyor. Turçep ve Komünistler sermayenin yeni oyunu olan ikinci ÇED' i yığınların önünde açığa çıkarmadan mücadelenin kazanılamayacağını iyi biliyorlar.

Yargı süreci başladı. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın ÇED olumlu kararına karşı iptal davası Manisa bölge idare mahkemesi bilirkişi istemini taraflara bildirdi. Bilgilendirmenin yanına akılcı eylemleri de örmeye başlayacağız. Çaldağı'ndaki bilirkişilerin katıldığı mahkeme sürecinde, Çaldağı'ndan binlerce insanla sermayenin yüreğine korku salacağız. Bugüne kadar her türlü oyunu bozduk. Sermayenin yığınları kandırmaya çalıştığı ikinci ÇED sürecini de paramparça ederek sermayenin, devletin tüm kurumlarının suratına atacağız. CHE' nin dediği gibi, "Gerçekçi Ol, İmkânsız İste." Biz Komünistler de CHE' nin dediği gibi yapıyoruz.

Çaldağı'nda zafer bizim olacak, sermayeyi Çaldağı'ndan dededeceğiz.

Soykırım'a Uzanan Uzun Yol -2-

Murat Sağlam

Ulusal Örgütlenme Ulusal Mücadele

Osmanlı tarihinde bir dönüm noktası olan 1878 Berlin Antlaşması, Ermeni ulusal mücadelesi için de bir dönüm noktasıdır. Bu tarihten önce ulusal mücadele adına kaydedilen ilk örgütlenme, 1872'de Van'da kurulan Van Kurtuluş Birliği'dir. Ulusal mücadeleye yön veren örgütlenmeler esas olarak 1878 sonrasına aittirler. Bu örgütlerin kuruluşu ve mücadelelerine geçmeden önce, ulusal örgütlenmenin filizlendiği zemine kısa da olsa değinmek gerekiyor.

Ermeni ulusal örgütlenmesi ve mücadelesinde kilise, Ermeni okulları ve diaspora önemli roller üstlendiler. 19. yüzyıla kadar Ermeni ulusal birliğinin sembolü olan kilise, özellikle İstanbul'daki Ermeni Patrikliği, Ermeni finans aristokrasisi ve Osmanlı egemen sınıfı ile kurduğu ilişkilerle ulusal mücadelede genellikle olumsuz ve uzlaşıcı bir yol izlemiştir. Sorunun çözümünü daha çok İngiltere, Fransa ve Rusya'nın Osmanlı üzerinde kurduğu baskıların kapsamı içinde görmüş ve bu sürece bağlı kalmıştır. Ancak tüm Ermeni din kurumları için aynı şeyleri söylemek mümkün değildir. Birer papaz okulu olan Tiflis Nersesyan Koljei ve Eçmiyadzin'de Kevorkyan Akademisi ulusal

mücadelede kadro kaynağı olarak önemli bir yere sahipti.

Ulusal mücadelenin önemli bir diğer kadro kaynağını da Ermenistan ve diasporadaki okullar oluşturdu. Bu okullar içinde Van Öğretmen Okulu ve Moskova Lazarov Enstitüsü özellikle önemli bir yere sahipti. Diasporaya gelince, yukarıda da belirtildiği gibi Osmanlı diasporası ulusal mücadelede olumsuz bir rol üstlense de, Avrupa diasporası ve Avrupa'da eğitim gören zengin Ermeni çocukları, ulusal mücadelenin gelişmesinde hem kadro, hem de lojistik olarak önemli katkılarda bulunmuştur. Avrupa'daki Ermeni öğrencilerin bir kısmı doğrudan, bir kısmı da dolaylı olarak 1848 devrimlerinin etkisinde kaldı. Bu etki özellikle diasporada yeni ve modern bir Ermeni kültürünün doğuşuna ebelik etti. Böylece Ermeni kültürü üzerindeki kilise tekeli de kırıldı. Ermeni toplumunun uluslaşmasının habercisi olan bu hareket, kültürün ve sanatın bütün alanlarını (tarih, dil, edebiyat, müzik, basın, resim vb.) kapsadı.

Rusinyan tarafından hazırlanan modern Ermenice'nin ilk gramer kitabı, ilk çağdaş Ermeni romanı (Ermeni Yaraları – K. Abovyan) ve ilk Ermenice gazete (Aztarar – Monitör) bu dönemde yayınlandı. Ermenice, edebi ve eğitim dili haline geldi. Ulusal mücadelede önemli rol oynayan okullar, Yaramyan

Okulu, Van Eğitim Fakültesi (Öğretmen Okulu), Erzurum Sarasaryan Koleji bu dönemde kuruldu. Ermeni toplumu bu birikim üzerinde dini bir cemaat olmaktan çıkarak ulus biçiminde örgütlenmeye başladı. Ermeni siyasal örgütlenmeleri de bu birikim üzerinde yükseldi.

19.yüzyılın son çeyreğinde ortaya çıkan Ermeni örgütleri daha çok eşitlik ve adaleti temel alan, reformların gerçekleştirilmesine çalışan örgütlenmelerdi. Bunlardan en önemlileri “Van Kurtuluş Birliği” (1872), “Van Kara Haç Cemiyeti” (1878) ve “Erzurum Vatan Koruyucuları”dır (1881). Bu cemiyetleri siyasal örgütlenmeler takip etti.

İlk Ermeni siyasal partisi olan Armenakan (Ermenistan), 1885'de Van'da kuruldu. Mıgırdiç Portakalyan liderliğinde Van Öğretmen okulunda okuyan bir grup gencin kurduğu parti, Ermeni siyasal örgütlenmelerinin ilk tohumlarını attı. Van'ın çevresi ve ABD diasporasında etkili olan partiye karşı Osmanlı devletinin ilk tepkisi Ermeni okullarını kapatmak oldu. (1885)

19.yüzyıl sonu, 20.yüzyıl başında Ermeni siyasal tarihine damgasını vuran iki partiden biri Ermeni Sosyal Demokrat Partisi'dir.(Hınçakyan-Hınçak) Hınçakyan 1887'de liderliğini Nazarbergyan'ın yaptığı altı öğrenci tarafından Cenevre'de kuruldu. Hınçak* – Çan parti-

nin yayın organıydı ve parti çoğunlukla bu isimle anıldı. Rus sosyal demokrat hareketinin, özellikle Plehanov'un etkisindeki Hınçakyan'ın programı minimum (yakın amaç), maksimum (uzak amaç) olmak üzere iki bölümden oluşmuştu. Minimum programda, Osmanlı imparatorluğunda yaşayan Ermeni halkının “ siyasal ve ekonomik kölelik zincirine vurulmuş”, siyasal özgürlüklerden bütünü yoksun” olduğu vurgulandıktan sonra, “kısa erimli” amaç; “geniş tabanlı bir demokrasinin kurulması, siyasal özgürlüğün ve ulusal bağımsızlığın” kazanılması olarak belirtiliyor. Üç parçaya bölünmüş Ermenistan'ın (Osmanlı, Rus ve İran Ermenistan'ı) bağımsız bir büyük Ermenistan olarak birleştirilmesi, bu programın ayrılmaz bir parçasını oluşturuyordu.. Hınçakyan, bunu gerçekleştirmenin yolunu da silahlı mücadele olarak belirlemişti. Hınçakyan programdaki hedeflerine ancak imparatorluktaki bütün halkların kendi sosyal demokrat örgütleriyle katılacağı bir mücadele ile varılabileceğini varsayıyordu. Bir anlamda Hınçakyan'ın savunduğu, farklı ulusları birarada temsil eden federal bir sosyal demokrat parti ve federatif bir cumhuriyetti. Partinin uzak amaç programda ikircimsiz, olarak sosyalizmdi ve şöyle formüle edilmişti; “Özel mülkiyet bütün insanlığın türlü biçimlerdeki köleliğine dayanmaktadır. Bugün dünyayı yöneten azınlığın temel ilkesi ve başlıca niteliği budur. Bu acı ve haksız duruma ancak sosyalist örgütlenme, halkın doğrudan iktidarını kurup koruyarak, herkese toplumsal işlerin düzenlenmesine gerçekten katılma olanağını vererek, çare bulunabilir...

Bu temel inançlar doğrultusunda Hınçak grubu sosyalisttir.Ülküsü ve uzun erimli amacı Ermeni halkının ve ülkesinin yararına sosyalist örgütlenmeyi gerçekleştirmektir. (Sosyalizm ve Milliyetçilik- M. Tuncay- E. J. Zürcher iletişim yay. Say 185)

Hemen hemen aynı dönemde kurulan ve etkin olan öteki parti, (EDF) Ermeni Devrimci Federasyonu'dur. Tiflis'te, içlerinde Rus sosyal demokrat grubu – Narodnaya Volya'dan ayrılanların da olduğu bir grup öğrenci tarafından 1890'da kurulan bu parti de Hınçakyan gibi, yayın organı olan Trasog (Bayrak) ismiyle anıldı. EDF (D/Taşnaksutyun- Taşnaksutyun- Taşnak)'nin ilk programı kuruluşundan iki yıl sonra 1892'de Tiflis'te toplanan 1. Kongrede kabul edildi. Kongre partinin amacını “demokratik özgürlüğün devrimci yolla elde edilmesi” olarak saptadı.

Silahlı mücadeleyi temel alan Taşnaksutyun'un izlediği çizgi, Despot Osmanlı'nın devrim yoluyla eşit ve özgür yurttaşlık temelinde bir Osmanlı'ya dönüştürülmesiydi. Başlangıçta ne özerkliği, ne de bağımsızlığı savunuyordu. Ermenistan'ın bağımsızlığı fikri, kuruluşundan çok sonra benimsenecekti. Öngördüğü, yerel özerklik ve ademi merkezîyetçi bir Osmanlı idi. Sosyalizmden uzak durmak ise Taşnaksutyun'un ayırt edici özelliklerinden biriydi.

İki parti arasındaki bu bariz farklılıklar, Taşnaksutyun'un kurulduktan hemen sonra 1890'da iki partiyi birleştirme girişimini de başarısız kıldı. Hınçakyan sosyalizmden geri adım atmadı ve birleşme gerçekleşmedi. Ancak, 1890'da birleşmeyi

engelleyen sosyalizm savunusu daha sonra Hınçakyan içinde bir bölünmeye yol açtı.

1890 – 1896 dönemi Hınçakyan'ın kendi mücadele tarihi içinde en etkin olduğu dönemdir. Etkisi İstanbul'dan Trabzon'a, Ermenilerin var olduğu bütün coğrafyaya ve diasporaya yayıldı. Önemli eylemlerinin başında 1890'da İstanbul'da binlerce Ermeninin katıldığı Kumkapı Mitingi, 1890 Erzurum protestoları, 1894 Sason, 1895 Zeytun ayaklanmaları ve 1895 Babiali Mitingi yer aldı.

Hınçakyan'ın başarı ve başarısızlıklarla dolu bu dönemdeki mücadelesi, 1896 Londra Kongresi'nde tartışıldı. Ancak Kongre, başarı ve başarısızlıkların nedenlerini araştırıp tartışacak yerde, parti programını tartıştı. Muhalefet, programda sosyalizm amacının varlığını başarısızlıklarının nedeni olarak gördü. Parti muhalefetine göre Ermenistan'da işçi sınıfı olmadığı için sosyalizmden söz etmek anlamsızdı. En önemlisi de bu anlamsızlık için Avrupa'nın Ermeni halkını destekleme olanağı da kaybediliyordu. Bu tartışma, parti merkezinin sosyalizmin vazgeçilmez olduğunda diretmesi sonucu bölünmeyle sonuçlandı. Partiden ayrılanlar 1898'de kurdukları “Veragazmyal” (Yeniden İnşa) ile yollarına devam ettiler.

Hınçakyan'la başlayan ve bölünmeye yol açan “sosyalizm” tartışması, bugün de aynı ya da farklı gerekçelerle ulusal kuruluş mücadelelerinin önemli sorunlarından bir olmayı sürdürmektedir. Ulusal mücadeleye önderlik yapan birçok parti yada örgüt işçi sınıfının mevcut

varlığının sosyalizm için yeterli olmadığını ve sosyalizm hedefinin siyasal bağımsızlığın kazanılmasında hem halkın hem de emperyalist devletlerin desteğinin sağlanmasında bir engel olduğunu ileri sürerek programlarından sosyalizmi çıkarma yolunu gittiler.

Hınçakyan 1903'de yaşadığı iç sorunlar ve bu sorunların yol açtığı iç hesaplaşmalarla etkinliğini kaybetmeye başladı. İç hesaplaşmaların ardından 5. Kongresini 1905'de Paris'te topladı. Kongre RSDİP (Rus Sosyal Demokrat Partisi) ile birleşme teklifini reddetti. Hınçakyan bu kongre ile mücadele merkezini Osmanlı İmparatorluğundan Kafkasya'ya taşıdı.

Hınçakyan 1905 sonrasında güç kaybetti. Paylaşım savaşı sonrasında faaliyeti en alt seviyeye düştü. Hınçakyan üyesi Kurken Haikuni 1918'de Ermeni Komünist Partisinin Kurulmasına öncülük etti. Bu parti Sovyet Ermenistan'ının kurulmasından (1920) sonra Faaliyetini sonlandırdı. Hınçakyan üyeleri ayrıca İran, Suriye- Beyrut ve Mısır Komünist partilerinin kurulmasında görev aldılar.

Taşnaktsutyun (Taşnak) Ermeni hareketi üzerinde etkili olduğu dönem, Hınçakyan'ın etkisinin azaldığı 1895 sonrasına rastlar. Taşnaktsutyun kurulduktan hemen sonra Tiflis'te oluşturduğu silahlı grupları Osmanlı sınırından Ermenistan'a sokmaya denerdi. Eylem başarısız oldu, ancak Taşnaktsutyun bu eylemle Ermeni halkı nezdinde önemli bir prestij kazandı. Osmanlı topraklarındaki ilk önemli eylemi 1896'da gerçekleştirdiği Osmanlı Bankası baskınıdır. Eylemin

amacı Sason, Zeytun ve Van'da gerçekleştirilen katliamları protesto etmek ve Ermeni sorununa Avrupa'nın ilgisini çekmekti. Banka, yaşanan çatışmanın ardından (26 Ağustos'ta) işgal edildi. İşgalle birlikte İstanbul'un birçok semtinde pankartlar asıldı, bildiriler dağıtıldı. İşgal, Rus elçisinin arabuluculuğunda sonlandırıldı. Anlaşma gereği işgali gerçekleştiren Taşnaktsutyun fedailer ülkeyi terketti. İşgalin sonlandırılmasının ardından devlet, İstanbul'da terör estirdi. Katliamlar, tutuklananlar oldu. Ermeni aydınlarının sürgüne gönderildi.

Bu eylemin ardından, 1898'de Tiflis'te düzenlenen 2. Kongrede yaşanan tartışma sonucunda Taşnaktsutyun mücadelenin ağırlık merkezini Osmanlı imparatorluğundan Transkafkasya'ya taşıdı.

Taşnaktsutyun Avrupa'da okuyan Ermeni Öğrenciler arasında da yoğun bir faaliyet yürüttü. Bu faaliyetin sonucunda 1902'de Cenevre'de Ermeni Öğrenci Birliği (EÖB) Kuruldu. EÖB 1908'de Cenevre'de toplanan ilk kongresinin ardından güçlü bir örgüte dönüştü. Taşnaktsutyun'un önemli bir kadro ve lojistik kaynağı oldu.

Partinin 3. Kongresi 1904'de Sofya'da yapıldı. Bu kongrede mücadelenin Ermenistan'ın bütününe kapsamı görüşü benimsenirken ağırlığın Osmanlı Ermenistan'ına verilmesi kararı alındı. Kongre kararı bir eylemle duyuruldu. Narodnikler'in II. Alexandr'a düzenledikleri suikastın bir benzeri Abdülhamit'e düzenlendi. Eylem, Yıldız Sarayı Cami önünde Cuma namazı çıkışında at arabasına yüklü bombaların patlatılmasıyla ger-

çekleştirildi. Fakat II. Abdülhamit saldırıdan yara almadan kurtuldu. Başarısız bu suikast girişiminden sonra 1905 devriminin de etkisiyle Taşnaktsutyun yeniden Transkafkasya'ya döndü. Traskafkasyada 1906 "Tatar – Ermeni" savaşında Ermeni halkının korunmasında önemli roller üstlendi ve Ermeni halkıyla bütünleşti.

En belirgin ayrılıkları sosyalizm olan bu iki parti önemli benzerliklere sahipti. İkisi de silahlı mücadeleyi temel alıyordu. İkisi de bu konuda Rus Narodnik ve Bulgar çete hareketlerinin etkisi altındaydı. Hınçakyan ve Taşnaktsutyun üzerindeki Bulgar etkisi, kendini sadece yöntemde (gerilla savaşı) değil, örgütlenme biçiminde de gösterir. Eski bir Ermeni geleneğinden (eşkiyalık) ilham alsa da fedai örgütlenmesi esas olarak Bulgar Haiduk örgütlenmesinin benzeridir. Bu örgütlenmede fedai, bir halk kahramanıdır. 15 kişilik silahlı gruplardan oluşan fedai'nin görevi halkı korumak ve halka savaşmayı öğretmektir. Fedai hareketi kendisine Bulgar Haiduk'u örnek almasına rağmen, Bulgaristan'da mücadelenin sürdüğü koşullarla Ermenistan'ın koşullarının farklı olduğunu göremediği için, onun gerçekleştirdiğini gerçekleştiremez.

Başarısızlığa yol açan nedenlerin başında hesaba katılmayan, mücadelenin sürdüğü farklı koşullardı. Osmanlı Ermenistan'ı, Bulgaristan'dan farklı olarak, birincisi coğrafi bakımdan oldukça dağınıktı. İkincisi, Ermeni nüfus birkaç küçük kasaba (Zeytun, Sason vb.) hariç, bulunduğu hemen her yerde azınlıktı ve çoğunluk bir Müslüman nüfus tarafından çevriliydi. Üçüncüsü

yan yana yaşadıkları göçmenler (Kırım ve Bulgaristan'dan gelen Müslümanlar) ve Kürtler her an potansiyel bir saldırı unsuruydu. Saldırı ve yağmalama için devletin çakacağı küçük bir kıvılcım bu potansiyeli harekete geçirmeye yeterliydi. Bu üç olgu ayaklanmaların neden başarısız olduğunu yeterince açıklıyor. Ayaklanmalar, asker ve Müslüman çetelerle (her seferinde) kolayca bastırılabilirdi, katliamlar ve yağmalar yaşandı.

Ermeni siyasal hareketlerinin stratejilerine uymayan koşulların bu elverişsizliği ve bütün diğer zorluklar (lojistik ve finansal zorluklar) halkın silahlandırılması ve mücadeleye katılmasındaki başarısızlığa rağmen fedai hareketi, şiirleri, türküler ve öyküleriyle yeni bir Ermeni kültürünün yaratıcısı oldu.

Diasporadaki Ermeni aristokrasisi ve büyük burjuvazisi bütün bu mücadele dönemi boyunca her iki partiye de uzak durdu. Hatta çoğu durumda düşmanca davrandı. Zorla gaspedilme dışında lojistik ve finansal destekte bulunmadı. **

Özellikle sosyalizmi şiddetle reddettiği halde liberal bir burjuva parti olan Taşnak partisine uzak durmaları, düşmanlıklarının sınıfsal değil, elde tutulan olanakları kaybetme korkusu olduğunu kanıtlar. Çünkü aristokrasisi ve büyük burjuvazi bağlı oldukları devlette büyük sanayide, ticaret ve finansal alanda ayrıcalıklara sahipti. Ve bu sahip oldukları, bağımsız bir Ermenistan'ın onlara gelecekte vaadedeceğinden çok daha fazlaydı.

Aralarındaki derin ideolojik farklılıklara rağmen hem Taşnaktsutyun, hem de Hınçakyan,

II.Enternasyonal'le iyi ilişkiler içindeydi. Hınçakyan 1889'dan sonra Enternasyonal'in bütün kongrelerinde temsil edilirken Taşnaktsutyun 1896'dan sonraki kongrelerinde temsil edilme-ye başlandı ve Enternasyonal'in sağ kanat önderleriyle (Van der Valde, Kautsky, Bernstein vb.) sıkı bir ilişki içinde oldu. Bu ilişki tesadüfi değildi. Ulusal soruna ilişkin II.Enternasyonal'deki ayrışmanın (UKKTH ve ile kültürel özerklik ayrışması) yansımasıydı.

Transkafkasya'ya Dönüş

Taşnaktsutyun'un 1905 başarısız suikast denemesinden sonra yeniden Transkafkasya'ya dönme kararı aldığı belirtilmişti. Bu kararın alınmasında suikasttan sonra gelen terör dalgası etkili olsa da, asıl neden 1905 Rus devrimi ve onun Transkafkasya'daki etkileri idi.

1900'lerin başında Ermeni diasporasının da etkin olduğu Tiflis, Bakü ve Batum dünyanın gözde şehirleri arasındaydı. Bunu sağlayan en başta Bakü petrolüdür. Ermeni burjuvazisini, finans aristokrasisini Bakü'ye çeken de bu petroldür.

Bakü petrolünde söz sahibi olan Ermeni işadamları Gugarof ve Mirzayef, dünyanın en büyük petrol kralı Rothschild'lerle boy ölçüşebilecek bir güce sahipti. Petrolle birlikte gelişen sanayi (tütün, deri, tekstil, pamuk ve madenler) bu üç ilde ve Moskova'da güçlü bir Ermeni aristokrasisinin oluşmasını sağladı. Ermeni proletaryası da bu üç şehirdeki sanayinin gelişmesi sayesinde ortaya çıktı. Rusya Ermenistanı'nda yaşayan Erme-

nilerin önemli bir kısmı, Osmanlı ve Pers Ermenistanı'ndan göçle gelenlerdi. Göçmen oldukları için de toprakla ilişkileri yoktu. Toprakla bağlarının olmaması ve Ermeni patronların varlığı, Ermeni yoksullarının proleterleşmesini kolaylaştırdı. Bu üç ilin yanında Bakır madenlerinin olduğu Lori (Alaverdi), sadece Ermeni işçilerine değil, diğer uluslardan işçilere de ev sahipliği yaptı. Böylece Transkafkasya'da çok uluslu bir işçi sınıfı oluştu.

Hınçakyan ve Taşnaktsutyun'un oluşan bu işçi sınıfını kapsayabilecek bir teorik, taktik donanıma sahip olmaması Transkafkasya'da yeni sosyal demokrat partilerin doğmasına yol açtı. 1898'de Tiflis'te Ermeni İşçiler Birliği kuruldu. Bu birliğin faaliyetleriyle birlikte Traskafkasya'da Marksist grupların oluşumu hız kazandı.

Kafkasya'da sosyal demokrat hareketin asıl doğuşu RSDİP üyesi (1903'deki bölünmeden sonra Bolşevik) Isdepan Şumyan'ın Tiflis'te kuruluşuna önyak olduğu "Ermeni Sosyal Demokrat Birliği"nin kuruluşudur. Azeri, Rus, Ermeni, Gürcü sosyal demokrat işçileri bünyesinde toplayan birlik, 1903 Kongresi'nden sonra RSDİP'nin Kafkas örgütünü oluşturdu.

RSDİP'teki Bolşevik – Menşevik bölünmesinin ardından Transkafkasya'daki Bolşevik faaliyeti Şumyan, Stalin ve Ordjonakidze'den oluşan komite yönetti. Bu komitenin kurup yönettiği Bolşevik örgüt, 1905 – 1907 döneminde Transkafkasya'da en etkili örgüt oldu. Transkafkasya'da birbiri ardına kurulan sosyal demokrat örgütlerin varlığına rağmen, Taş-

naktsutyun partisi Ermeni halkı üzerinde etkili olmayı başardı.

1903'de Transkafkasya valisinin Ermeni din adamlarının mallarını müsadere kararı vermesini halk, kiliseye karşı bir eylem olarak algılayarak harekete geçti. Tepki kısa sürede spontane bir ayaklanmaya dönüştü. Ayaklanma bastırıldı ama ayaklanma boyunca Taşnaktsutyun verdiği mücadeleyle Ermeni halkının sempatisini kazandı. 1905 Şubat devrimi günlerinde Bakü'de patlak veren "Ermeni – Tatar savaşı" sırasında Taşnak fedailerinin (bu savaş sırasında Taşnaktsutyun Osmanlı'daki fedailerini Transkafkasya'ya taşıdı) müslüman saldırılarına karşı halkı koruması bu sempatiyi daha da büyüttü. Bu iki önemli olay Taşnaktsutyun'un Transkafkasya'ya iyice yerleşmesini sağladı.

T a ş n a k t s u t y u n ' u n Transkafkasya'da sağladığı bu başarı 1907'de Viyana'da yapılan 4. Kongre'de onaylandı. Kongre iki cephede (Osmanlı ve Rusya Ermenistan'ında) savaşma kararı aldı ve her iki cephenin hedeflerini belirledi. Osmanlı Ermenistan'ı için "özerkliğe dayalı politik demokrasi"nin, Rusya Ermenistan'ı içinse Rusya Federe devletiyle bütünleşmiş, içinde Ermenilerin de bulunduğu özerk bir yapıya dayalı Transkafkasya Cumhuriyetinin kurulması karar altına alındı.

1908 yılı Rusya'da 1905 devriminin yenilgisinin tescillendiği, koyu bir gerici dönemine başladığı, bütün devrimci grup ve partilerin yenilgiden payını aldığı, güçsüzleştiği ve geri çekildiği dönemin başlangıcı oldu. Diğer partilerle birlikte Hınçak-

yan ve Taşnaktsutyun da mücadeleyi yürütemez duruma düştü. Ama aynı yıl Osmanlı Ermenistan'ında yeni umutlar yeşeriyordu. Taşnaktsutyun bir kez daha Osmanlı Ermenistan'ına dönme kararı vererek mücadelenin ağırlığını İstanbul'a kaydırdı.

İttihat Terakki Taşnaktsutyun ittifakı

İttihat – Terakki'de Ermeni Hınçakyan ve Taşnaktsutyun partileri gibi 1878 Berlin Antlaşmasını takip eden süreçte 1889'da bir grup tıp fakültesi öğrencisi tarafından İttihat – Osmani Cemiyeti adıyla illegal bir örgüt olarak İstanbul'da kuruldu. Sonradan İttihat ve Terakki Cemiyeti ismini alan bu örgütün amacı, "Abdülhamit diktatoryası"nın yıkılması, "adil ve eşit vatandaşlık", temelinde Osmanlı'nın yeniden yapılandırılmasıydı. Bu amaç Osmanlı imparatorluğunda ulusal haklar için mücadele eden birçok örgütün amacıyla (bunlar içinde Taşnaktsutyun'u birinci sırada saymak gerekir) uyum içinde olduğundan bir işbirliği zemini oluşturuyordu.

İttihat Terakki özellikle 1903'den sonra Osmanlı ordusu içinde hızla örgütlendi. Yurtdışında Paris, yurtiçinde Selanik, örgütün politik ve eylemsel iki önemli merkezi haline geldi.

Paris'te bulunan ve İttihat Terakki merkez kadrosu içinde yer alan Ahmet Rıza, 1902'de Prens Sabahattin'le birlikte Türk, Kürt, Ermeni, Arap ve Arnavut delegelerin katıldığı "Osmanlı Liberal Kongresi"ni düzenledi. Osmanlı'nın kurtuluşu sorununu ele alan kongre ademi merkezi bir Osmanlı projesinde uzlaştı. Ancak bunun hangi biçim altında gerçekleştirileceği konusunda

bir anlaşma sağlanamadı. Prens Sabahattin'in "azınlıklar" (uluslar) için önerdiği özerklik Ahmet Rıza tarafından vatana ihanetle damgalanarak reddedildi. Ve kongre bir sonuca varamadan dağıldı. Dağılma bir kopuşu da beraberinde getirdi. Prens Sabahattin İttihat Terakki'den ayrılarak ademi merkezi Osmanlı fikrini savunmayı sürdürdü.

İttihat Terakki'nin 1902'de topladığı kongrenin bir benzeri "Osmanlı İmparatorluğu Muhalefet Partileri Kongresi" adıyla 1907'de yine Paris'te Taşnaktsutyun partisinin çağrısıyla düzenlendi. Kongre bütün muhaliflerin katılımıyla Abdülhamit'in devrilmesi kararını aldı. 1908'e gelindiğinde her yönden sıkışan Osmanlı patlamaya hazırdı. Osmanlı'nın Balkanlar'daki son toprağı Makedonya'da gelişen olaylar ve Makedonya'nın da Osmanlı'dan kopacağına sinyallerinin güçlenmesi ordu içindeki kaynamayı had safhaya çıkardı. İlk kıvılcım Selanik'ten geldi. İlk isyanı başlatanlar sonradan paşa olan Enver ve Nesneli Niyazi oldu. İsyan hızla yayılmaya başlayınca Abdülhamit 1876'de uygulamadığı anayasayı 1908'de yürürlüğe sokmak zorunda kaldı. Böylece İmparatorluk muhaliflerinin 1907 toplantısında aldıkları karar, nasıl ve kim tarafından gerçekleştirildiğinden bağımsız olarak gerçekleşmiş oldu. Geride kalan sadece adil ve eşit vatandaşlığın gerçekleştirilmesi idi.

Devrim bu konuda da umutları yeşertti. Hürriyet, Müsavat ve Uhuvvet (Özgürlük, Eşitlik ve Adalet) sloganıyla büyüyen ve yayılan devrim Osmanlı toplumsal ve siyasal yaşamında o güne kadar görülmeyen bir ha-

reketsizlik getirdi. Abdülhamit'in sürgüne gönderdiği bütün muhalifler (Türk, Kürt, Ermeni, Grek, Yahudi, Bulgar, Arap, Arnavut , vb.) İstanbul'a geri döndü. İstanbul hummalı bir siyasal faaliyetin merkezi haline geldi. 1908 – 1913 tarihleri arasında Osmanlı imparatorluğunda birbiri ardı sıra ulusal ve sınıfsal temelde parti ve dernekler kuruldu. Bu partilerden biri de ayrıcalıklarını korumak üzere Ermeni finans aristokrasisi ve büyük burjuvazisinin kurduğu Ramgavar (Demokrat parti)'dir. Aynı dönemde, çoğunun ömrü kısa olsa da, 329 siyasi gazete ve dergi yayın hayatına girdi.*** Bu arada Hınçakyan ve Taşnaktsutyun partilerinin illegal olarak çıkardıkları yayın organları da legal olarak yayınlanmaya başladı.

Anayasanın yürürlüğe girmesinden hemen sonra, Aralık 1908'de yapılan seçimler de bu özgürlük havasının bir yansıması oldu. Toplam 226 üyeli Meclis-i Mebusan'da Türkler 125, Araplar 70, Arnavutlar 25, Anadolu Grekleri ve Pontuslar 23, Ermeniler 10, Bulgarlar 4, Yahudiler 4 ve Ulahlar 1 mebus ile temsil edildiler. İttihat ve Terakki Fırkası 160 mebusla meclisin en büyük grubunu oluşturdu. Bunu 25 üye ile Ahrar Fırkası izledi.

Ermenilerin 10 mebusa sahip olduğu mecliste, Taşnaktsutyun dört, Hınçakyan iki üye ile temsil ediliyordu. Diğer dört Ermeni mebusun ikisi birlik yanlısı (Taşnaktsutyun ve Hınçakyan'ın birleşmesinden yana), ikisi ise İttihat ve Terakki Partisi ile birlikte hareket ediyordu.***

Eşit ve adil bir yurttaşlık temelinde Osmanlı fikri mecliste ki ulusal gruplarla İttihat ve Te-

rakki Fırkası arasında zımni bir ittifakın mayası gibiydi. Ahrar Fırkası ise, İttihat Terakki karşıtıyla bu ittifakın karşısında, İttihat Terakki'den kopanın ittifak kuracağı, potansiyel bir ittifak merkezi oluştuyordu.

Daha çok Selanik ve İstanbul'da yaşayan, Selanik İşçi Federasyonu adı altında örgütlenen Osmanlı Yahudilerinin ulusal bağımsızlık gibi bir sorunu yoktu. Bu yüzden de adil ve eşit bir Osmanlı fikri en çok bu grup tarafından desteklenmekteydi. Bu grubu Anadolu'da kalan Grekler izliyordu. Pontus'da durum daha farklıydı. Özerklik fikri, bağımsızlık fikriyle birlikte yol alıyordu. Ermenilere gelince, 1908 devriminde asgari programının uygulanma şansını gören Hınçakyan, baştan beri İttihat Terakki'ye mesafeli bir tutum takındı. İttihat Terakki'nin uygulamalarına paralel olarak ona karşı bir pozisyon benimsedi. Hatta 1912 sonrasında Ahrar Fırkasına mensup mebuslarıyla bile birlikte hareket etti.

Taşnaktsutyun ise baştan beri İttihat Terakki'yi bir ittifak partneri olarak gördü. Stratejisini bu ittifakın sürdürülmesine uygun olarak gözden geçirdi. Silahlı mücadeleden vazgeçerek parlamento zeminine kilitlendi.

İttihat Terakki'ye karşı en kararlı tavrı gösteren ulusal grup, BSDİP'ne (Bulgar Sosyal Demokrat İşçi Partisi - Dar'lar) bağlı olarak Makedonya'da faaliyet yürüten Makedonya – Edirne Devrimci Örgütü oldu. Makedonya'da BSDİP'nin sağ kanadına bağlı olarak faaliyet gösteren ve Selanik'te kurulan Yahudi işçilerin ağırlıklı olduğu Selanik İşçi Federasyonu ile

birlikte hareket eden Makedonya İç Devrimci Örgütü (MİDÖ) Osmanlılık fikrine bağlı kalarak İttihat ve Terakki ile ittifakını sürdürdü.

Meclis-i Mebusan'a Selanik'ten seçilen ve Selanik Bulgar Vlahov, 1909'da Taşnaktsutyun yayın organı Azadamart'a (Özgürlük Kavgası) verdiği mülakatta ulusal bölümleri olan bir Osmanlı demokrat partisinin kurulmasını savundu. "Bütün halklar gibi Türkler de iki esas sınıfa ayrılabilirler. Her şeyleri olan ve Türk olsun olmasın başkalarını sömürerek yaşayanlar ile, emek güçlerini Türklere ve başka ulustan insanlara satmadan yaşayamayanlar. Bunlar yarı aç ve yarı çıplak olarak sömürülmekte ve ezilmektedir. Türk çiftçisinin, küçük toprak sahibinin ve esnafının yaşam koşulları Ermeni, Bulgar ya da Rum uğraşdaşınınkilerden daha iyi değildir." (a.g.e., s.226) Bu açıklamayla Vlahov sosyalizm adına UKKTH'nın nasıl yan çizileceğinin ilk örneğini de sunmuş oldu.

Vlahov, röportajının devamında sosyalizm adına egemen ulus burjuva partisiyle ittifakın savunulmasının yolunu da gösterdi. Şöyle; "Her şeyden önce Jön Türklerin bütün üyeleri aynı şekilde düşünen ve hüküm veren türdeş bir parti oluşturmuyorlar; bu, içindekilerin bir aile gibi birlikte yaşadığı heterojen bir partidir; aralarında sınıf çıkarları farklı , hatta karşıt...damatlara, esnaflar,işçiler bile vardır. Bu partide eski rejime karşı savaşım verenlerin yanı sıra, onun aleti olanlar da bulunmaktadır. Bugün kendilerine Jön Türk diyen bazı bireylerin Adana faciasında (1909 Adana Ermeni katliamı

kastediliyor) hain bir rol oynadıkları açığa çıkmıştır; ama aynı partide.....buna içtenlikle üzülen ve olayları kınayanlar da vardır. Bunlar ulusal ayrıcalıkların kaldırılmasını isteyen ve Osmanlı uluslarının birbiriyle kardeşleşmesi için çalışan gerçek meşrutiyetçilerdir.” Bu satırları okuyunca insan ister istemez geçmişte CHP, bugün AKP hakkında ileri sürülen “sosyalist” yorumları hatırlamadan edemiyor. Ara- larındaki tek fark, “....gerçek meşrutiyetçiler..” olarak biten cümlelerin, birincisinde “gerçek Kemalistler..”, ikincisinde “gerçek İslami Kemalistler..” olarak bitmesidir.

Meclis-i Mebusan’ın açılışının hemen akabinde (Aralık 1908) Taşnaktsutyun temsilciler, Ermeni sorununa ilişkin bir reform platformu yayınladılar. Osmanlıcılığın önemini vurgulayan, Osmanlı toprak bütünlüğünü savunan, Ermenistan’ı adem-i merkeziyet ilkesine göre yeniden yapılandırılan Osmanlı’nın bir parçası olarak gören platformda şu istemler yer aldı: 1- 1876 Anayasası’nın değiştirilerek Ayan Meclisi’nin kaldırılması, 2- Eğitimin özgür ve parasız olması, 3- Ulusal (cemaatlere ait) okullarda anadilin öğretilmesi, bu okulların desteklenmesi, 4- Ermeni illerinde mahkeme ve resmi kurumlarda Türkçenin yanı sıra Ermenice’nin kullanılması, 5- herkes için askerlik hizmetinin eşit olması, 6- İşçi ve çiftçi üzerindeki ağır vergilerin bir kısmının kaldırılması. (a.g.e., s.217)

Taşnaktsutyun’un ileri sürdüğü bu istemler İttihat Terakki iktidarından beklentilerle uyum içindeydi. İttihat Terakki’nin 1878 Berlin Anlaşmasının “azın-

lıklar” lehine olan maddelerinin uygulamaya sokulacağı, “gayri Müslimlere” (Ermeni, Keldani, Süryani, Nasturi vb.) karşı baskı, gasp ve katliamlarıyla ünlenen Hamidiye alaylarının dağıtılacağı, el konulan malların geri verileceği vaatleri yeni bir Osmanlı ittifakının temellerini döşüyordu.

Bu ortam 1839 ve 1856 başarısız reform denemelerinden sonra Abdülhamit’in 1876 panislamist darbesiyle sönümlenen Osmanlı uluslar topluluğu hayatını yeniden yeşertti.

1908 devrimini yarattığı bu olumlu iklim, ilk darbeyi 31 Mart ayaklanmasıyla aldı. İttihat Terakki iktidarına yönelik padişah darbesi bir hafta gibi kısa bir sürede bastırılrsa da, bu yeni bir gerici dalganın başlangıcı oldu.

Ayaklanmanın bastırılmasının ardından Abdülhamit tahttan indirildi. Kanun-i Esasi’de yapılan değişikliklerle padişahın yetkileri sembolikleştirildi. Burjuva iktidar bir adım daha güçlendi. Özgürlük ortamı bir anda tersine döndü. Sendikaların ve sınıf örgütlerinin yasaklanmasından sonra ırk ve ulus temelinde dernek kurmak da yasaklandı. “Gayri Müslim”lere zorunlu askerlik hizmeti uygulamaya sokuldu. “Azınlık” okulları denetim altına alındı. Bunlar ve benzeri önlemler özgürlük vaa- dinin de sonu oldu. Abdülhamit terörü, İttihat Terakki terörüyle yer değiştirdi.

Osmanlıcılık ikinci ve daha ağır bir darbeyi 31 Mart (13 Nisan) ayaklanmasının ardından Adana’da Ermenilere karşı uygulanan katliamla aldı. Önceden teçhizatlandırılmış bir güruh Ermeni mahallelerine saldırdı.

20 binin üzerinde Ermeni katledildi, mallarına el konuldu. İttihat Terakki bu katliamı, padişahı tahttan indirmenin gerekçesi olarak kullandı. Örgütleniş ve boyutları bakımından önceki katliamlardan ayrılan 1909 Adana pogromu, gelmekte olanın da habercisi oldu.

Üçüncü darbe Balkan savaşının ardından geldi. 1912’de başlayan Balkan savaşı ile Osmanlı, Doğu Trakya hariç, Avrupa kıtasındaki bütün topraklarını kaybetti. Makedonya, Balkan devletleri arasında bölüşüldü. Arnavutluk bağımsızlığını kazandı. Bu gelişmelerden sonra gözler Anadolu’ya çevrildi. Ermeni sorunu, yegane ulusal sorun olarak öne çıktı. Ermeni ulusu üzerindeki baskı daha da koyulaştı.

Balkan savaşının Ermenilere ilgilendiren bir diğer boyutu da savaş sırasında Rusya’nın, İngiltere ve Fransa’yı da harekete geçirerek, artan tehlikeye karşı Ermenileri koruma altına alacak bir anlaşmanın Rusya ile Osmanlı devleti arasında imzalanması oldu. 8 Şubat 1914’de imzalanan anlaşma, 1878 Berlin Anlaşmasında Ermeni vilayetleri olarak kabul edilen vilayetlere Trabzon’un eklenmesini, bu vilayetlerin Trabzon, Erzurum, Sivas ve Van, Bitlis, Harput, Diyarbakır olarak iki grup vilayete (eyalet) ayrılmasını ve bu iki grup vilayetin her birinin bir batılı müfettiş tarafından yönetilmesini öngörüyordu. Anlaşma aynı zamanda mahkeme ve resmi makamlarda herkesin kendi ana dilini kullanmasını, herkesin bulunduğu ilde askerlik yapmasını, Hamidiye alaylarının silahsızlandırılarak yedek süvari birliği haline getirilmesini, önceden

el konulan malların sahiplerine geri verilmesini de kayıt altına alıyordu. Anlaşma 28 Nisan 1914'de biri Norveçli, diğeri Hollandalı iki müfettişin görev ve başlamasıyla yürürlüğe girse de başlayan savaş nedeniyle uygulanamadı. Diğer anlaşmalar (1839 – 1856 – 1878 anlaşmaları) gibi ölü anlaşmalar mezarına atıldı. Ermenilere hiçbir yararı dokunmayan bu anlaşma, Ermenilere karşı Kürt kartının yeniden devreye sokulmasını sağladı.

Bütün bu kırılmalara ve 1908 – 1914 arası Ermenilerin yaşadığı (Ermenilerle birlikte Süryani, Keldani ve Nasturilerin yaşadığı) irili ufaklı bütün baskı ve katliamlara rağmen Taşnaktsutyun – İttihat Terakki ittifakı Osmanlının I. Paylaşım Savaşı'na katılmasına kadar sürdü. Taşnaktsutyun, İttihat Terakki'yi özellikle Ermeni anavatanında Kürt, alay ve çetelerinden gelebilecek saldırılara karşı durabileceği umuduyla destekledi. 1912 seçimlerine iki parti ittifak halinde katıldı. Ermeniler bu seçimlerden sonra mecliste ikisi İttihat Terakki listesinden, üçü Taşnaktsutyun'dan, dördüncü bağımsız olmak üzere 9 mebusla temsil edildi.

Taşnaktsutyun ile İttihat Terakki arasındaki köprüler Taşnaktsutyun'un temmuz 1914'de Erzurum'da düzenlediği VIII. Kongresi sırasında atıldı. Kongreye bir heyet gönderen İttihat Terakki Taşnaktsutyun'dan, Osmanlının savaşa dahil olması halinde Osmanlı ordusunun Transkafkasya'ya girişini kolaylaştırmak için Rusya Ermenistan'ında ayaklanma çıkarmasını istedi. Bunun karşılığında Erzurum, Van, Bitlis'i içine alan özerk bir Ermenistan vaadinde

bulundu. Taşnaktsutyun, savaş halinde Ermenilerin Osmanlıya sadakatini garanti ederek öneriyi reddetti. Taşnaktsutyun ile İttihat Terakki arasındaki inişli çıkışlı ittifakın sonu olan bu gelişme, yeni ve daha köklü bir Ermeni etnik temizliğinin de başlangıcı oldu.

1917 Ekim devriminden sonra Traskafkasya'da amaçlı Traskafkasya'nın Bolşevikleşmesini önlemek üzere Traskafkasya birliğinin kurulması olan içinde Gürcü Menşevikler, SD'ler, Ermeni Taşnaktsutyun ve Azeri Musavvat Partisinin olduğu özel bir komite kuruldu. Taşnaktsutyun Mayıs 1918'de Menşevikler ve SD'lerle birlikte Bağımsız Ermenistan Cumhuriyeti'nin Kuruluşunda yer aldı. Aralık 1920'de Transkafkasyanın Bolşevikleşmesi ve Ermenistan Sovyet Cumhuriyetinin kurulmasının ardından Taşnaktsutyun Ermenistan'ı terk ederek diasporaya yerleşti. Aralık 1924- Ocak 1925'de Paris'te düzenlediği 10. Kongrede "Özgür, Bağımsız ve Birleşik Ermenistan'ın kurulması" kararını alarak faaliyetini 1930'ların ortalarına kadar sürdürdü.

I. Paylaşım Savaşı filen bitmiş olan Osmanlıcilık hayalini resmen bitirdi. Osmanlıcılığı yerini İslam'la yedeklenmiş Türkçülük aldı. Bunun eskisinden daha ağır olan bedelini yine Ermeniler, Süryaniler, Keldaniler, Pontuslar, Nasturi'ler ödedi. Devrimle gelen özgürlük rüzgarının yok olmasının ardından eşitlik ve adalet de burjuvazinin tarih müzesindeki yerini aldı.

devam edecek...

*Hınçak adı Rus Narondizminin babası Herzen'in yayınladığı

Kolokol (Çan) dergisine bir göndermedir.

** Taşnaktsutyun Potorik (fırtına) adıyla silahlı bir birime sahipti. Bu birimin görevi Ermeni zenginlerinden, "Amira'dan zor yoluyla "vergi" toplamaktı.

*** Bu 329 yayının 144'ü İstanbul'da, 17'si Van'da, 13'ü İzmir'de, 9'u Trabzon'da, 6'sı Sivas'ta, 5'i Erzurum'da çıkıyordu. Bu dağılım Ermenilerin yayın faaliyeti içindeki yeri konusunda net bir fikir vermektedir.

**** Ermeni mebusların isimleri ve seçildikleri iller; Kirkor Zohrab, Hallaçyan – İstanbul, Hagop Babikyan, Spartal – İzmir, Murad Boyacıyan – Kozan (Kilikya), Garo Pastırmacıyan, Vartkes Serengülyan – Erzurum, Keram Der Garabedian – Muş, Dr.Dagavartyan – Sivas, Vahan Papazyan – Van. Bu isimlerden Hallaçyan ve Babikyan İttihat Terakki'ye, Vartkes Serengülyan, Pastırmacıyan, Garabedian, Papazyan Taşnaktsutyun, Boyacıyan, Dr.Dagavartyan Hınçakyan partisine mensuptu.

Kaynaklar:

1-Ermeni Halkının Tarihi-Gerard Dedeyan- Ayrıntı Yay.

2-Sosyalizm ve Milliyetçilik, derleyen- M.Tuncay& Erik J. Zürcher- İletişim Yay.

3-Osmanlı İmparatorluğunda Sosyalist Hareketler- Georges Haupt& Paul Dumont- Ayrıntı Yay.

4-İskalanmış Barış- Hans-LukasHieser- İletişim Yay.

5- Katliamlar, Direniş, Koruyucular- DavitGaunt- Belge Yay.

6- Milliyetler ve Sınırlar- StefanosYarasimos- İletişim Yay.

Ortadoğu'da Artan Gerilimler ve Emperyalizmin Krizi

Yemen'de Savaş

Hamid Alizadeh

26 Mart Perşembe sabahından bu yana Suudi Arabistan ve Arap devletlerinin geniş bir koalisyonunu temsil eden yüzlerce savaş uçağı erken yüzlerce, Yemen genelinde hedefleri bombalayarak onlarca insanı öldürüyor, tüm önemli pistleri ve ülkenin anahtar durumundaki altyapısının çoğunu tahrip ediyor. Yine en yoksul Arap ülkesi olan Yemen, Suudi rejiminin vahşi saldırılarının hedefi olmuş durumda.

Şimdiden çoğu çocuk, yüzlerce sivil öldürüldü, ancak bu rakamın önemli ölçüde saldırı hedefleri yoğun biçimde bombalanacağı düşünülen San'a ve kuzey Husi köylerinde sivil nüfusun yoğun olduğu alanlara kaydırsa, bu rakamın dramatik biçimde artacağı kesindir. Bu sabah ülke içinde göç etmiş olan Yemenlilere ait bir mülteci kampının bombalanması, geride yaklaşık 40 ölü ve 30 yaralı bıraktı.

Suudi Arabistan dışında, Birleşik Arap Emirlikleri, Bahreyn, Kuveyt, Katar, Ürdün, Fas ve Sudan dan saldırılara uçak gönderirken, Mısır ve Ürdün gerekirse kara hareketinde yer almaya hazırlanıyorlar. Saldırıya katılmayan tek Körfez Arap devleti Umman olmuştur. 100 savaş uçağına ek olarak, Suudi Arabistan kampanyaya 150,000 asker ayırdı; bunları sınıra yığarak Yemenidaha kanlı bir karadan işgalle tehdit ediyor.

Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere kampanyaya doğrudan katılmayacaklarını fakat “lojistik” ve “istihbarat” desteği sağlayacaklarını bildirdiler. Ayrıca İsrail de açıkça kampanyaya destek veriyor. Ancak, AB yalpalamaya devam ediyor ve Husilerin ilerlemesini kınamasına rağmen, ayrıca Suudi Arabistan'ın bombardımanlarınınülkede zaten kırılgan durumunu “dramatik biçimde kötüleştirdiğini ve ciddi bölgesel sonuçlar doğurma riski taşıdığını” söyledi.

ABD'deki Suudi Büyükelçisi, Pazar günü yaptığı açıklamada “ bu, Yemen halkını ve onun meşru hükümetini İran ve Hizbullah'la müttefik olup, onlar tarafından desteklenen bir gruptan korumak için yapılan bir savaştır” dedi ve “Yemeni korumak için savaştıklarını” belirtti.

İkiyüzlülüğün bu derecesi mide bulandırıyor. Suudi rejimi, Yemen'i “korumak”! için, bu son derece yoksul ülkede binlerce insanı öldürüp ülkenin

bütün anahtar altyapısını yok ediyor!

Ana hedefi Ortadoğu'da, doğrudan bu bölgenin yoksul ve sömürülen insanlarına karşı olan Suudi egemen sınıfını ve onun dar, küçük çıkarlarını korumak olan bu emperyalist maceranın Yemen ve halkının korunması ile bir ilgisi yoktur.

Yıllardır Suudi Arabistan, kendi halkı tarafından nefret edilen ve nihayet Arap devrimi sırasında devrileneski Yemen-diktatörü Ali Abdullah Salih'i destekledi. Sonra Suudiler, Körfez ülkelerinin diğer diktatörleri vedespotlarıyla, devrimden önce 17 yıl boyunca bir başkan yardımcısı olan Abdrabbuh Mansour Hadi'yi başkanlığa getirdiler.

Ancak iktidara gelmesinden sonra, kitleler yolsuzluk, adam kayırmacılık ve kabileciliğin devam ettiğini, yoksulluk ve sefaletin daha da kötüleştiğini anladıklarında, Hadi'ye verilen destek kayboldu. Hadi, zaten % 60'ı derin yoksulluk içinde yaşayan halka, ayrıca sert kemer sık-

ma önlemleri getirdi. Bu nedenle, ülkeyi yönetebilmek için giderek Yemen'in farklı bölgelerine hakim olan çeşitli hiziplere dayandı. Nüfusun yüzde 40'ını oluşturan Husi aşiret hareketi ve Zeydihalk, 60 yıldır olduğu gibi marjinalleştirilirken, Hadi sırtını, özellikle aşiret tabanlı İslamcı İslah Partisi'ne yasladı.

Husilerin güç kazanmaları ve kuzeyin geniş kesimlerini ele geçirmeleri bu bağlamda mümkün oldu. Husilerin ABD emperyalizmi, yolsuzluk, yoksulluk ve kemer sıkma'ya karşı sloganları, özellikle çoğunluğu Şii olan kuzeydeki yoksul gençler arasında yankılandı. Husilerbaşkent Sana'a'yı aldıklarında, "meşru cumhurbaşkanı" Hadi'nin herhangi bir tabanı kalmamıştı ve o kolaylıkla, fazla bir direnç göstermeden kenara süpürüldü.

Ülkenin güneyinde de Hadi daha iyi bir konumda değil. Burada o, ABD emperyalizmi ile yaptığı açık işbirliği yoluyla ve onların ülkede bir insansız hava aracı programı yürütmelerine izin vererek ayrılıkçı hareketin öfkesini kışkırttı ve halkın bir kısmını İslamcı grupların kucağına itti. Sonunda Hadi'nin en son sığınağı, Husilerin yaklaşmaya başladığı güneydeki Aden kenti oldu.

Suudi Arabistan ve İran

Suudiler, Yemen'in parçalanmasını ve güney sınırlarındaki İran destekli güçlerin eline düşmesini kabul edemezlerdi.

Irak savaşından bu yana İran, Suudi Arabistan'ın bölgedeki konumu için en büyük tehdit haline gelmişti. Bu çelişki Suudi Arabistan ve İran'ın bölgedeki taşeronları arasında, giderek mezhepsel bir nitelik kazandı-

lan artan gerginlikle gelişti

Husiler İran ile tam uyum içinde olmasalar da İran onları mali ve askeri yönlerden desteklemenin yanı sıra, kendilerine, Lübnan'daki Hizbullah çizgisinde bir siyasi hareket geliştirmek için danışmanlık yaptığı açıktır. Devrim Muhafızları Yemen'de Husilerle birlikte çalışan 300-400 personelleri olduğunu belirtmişlerdir. Fakat Suudiler için Husilerin etkilerinin genişlemesi bir tehlike temsil ediyordu ve başkalarına ibret olması için onları cezalandırmaya karar verdiler.

Yıllardır Suudi rejimi ile İran arasındaki rekabet, Irak, Suriye, Lübnan, Pakistan, Afganistan, Bahreyn vb. gibi ülkelerde koridorlarda ve vekiller aracılığıyla devam etmekteydi - fakat Yemen saldırısı bir dönüm noktasıdır. İlk kez çatışma - en azından Suudi Arabistan için - açık bir mücadeleye dönüştü. Bu bölgede birikmiş olan büyük çelişkilerin bir işaretidir. Yemen'de gerçekleştirilen halı bombardımanı, Tahran'a, Suudilerin yeteneklerine ilişkin bir sinyaldir.

Suudi Arabistan - ABD sürüşmesi

Amerikan ve İngiliz hükümetleri de kampanya-yiresmen desteklediler. Amerikalıların Yemen'de sanki gömlek değiştirir gibi ittifaklarını değiştirmesi, ABD emperyalizminin ikiyüzlü doğasını açığa çıkarmıştır. Önce 30 yılı aşkın bir süre boyunca Salih'i, sonra Hadi'yi desteklediler; daha sonra (özellikle El Kaide'ye karşı) Husilerle işbirliğinin bir yolunu buldular ve şimdi de tekrar Suudi Arabistan'ın Yemen ve Husilere karşı savaşına ortak olarak barikatın diğer tarafında

konumlandılar. (Hiç şüphesiz bu aynı zamanda kitlesel olarak El Kaide'ye yarayacaktır).

Ancak bu, - tarihsel olarak Suudilere çok yakın olan - Amerikalıların, - ABD emperyalizminin Mısır, Ürdün, Pakistan ve Kuveyt gibi diğer eski yakın müttefikleriyle birlikte ABD'nin arkasından kararlaştırılan ve planlanan saldırıdan haberdar edilmemiş olduğu gerçeğini değiştirmez.

Aslında, Suudiler için saldırı, aynı zamanda ABD'ye karşı da bir güç gösterisi oldu. İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu, "İran Lozan [ABD olarak okuyun] - Yemen anlaşması"nın durdurulması gerektiğini açıkça ifade etti.

Bu, Irak savaşından bu yana ABD'nin, İran etkisinin yükselişine karşı mücadelede yeterli çabayı göstermemesi nedeniyle, geleneksel Ortadoğu müttefikleri arasında gelişen derin güvensizliği göstermektedir. Yemen'e yapılan saldırının ABD için Nükleer sorunkonusunda İran'la bir anlaşmaya varmak için tasarlanan sürenin bitiminden birkaç gün öncesine denk gelmesi tesadüf değildir.

İran Dışişleri Bakanı Muhammed Cevad Zarif Yemen'deki savaşın müzakereleri etkilemeyeceğini söyledi. Fakat buna inanmak çocukça olacaktır. Elbette ki bu durum müzakereleri etkileyecektir çünkü görüşmeler esasta, İran'ın Ortadoğu'daki rolü ve ABD emperyalizmi ile ilişkisi çerçevesinde yürütülmektedir.

ABD İran yumuşaması

Suudi Arabistan ve İran arasındaki rekabet yeni bir olgu

değildir. Ancak, ABD'nin Irak'ı işgalinden itibaren, aralarındaki gerginlik günden güne yükselmiştir. İşgal, Saddam'ın devletini ve silahlı kuvvetlerini imha ederek, İran için bölgedeki en büyük kontrolü ortadan kaldırmış oldu ve İran ordusu, bölgeye yapacağı müdahalelerde serbest kaldı. Bu durum, İran ordusunun karşısında son derece zayıf kalacak olan Suudi Arabistan ve Körfez ülkeleri için önemli bir tehdit oluştu.

Hatta daha da önemlisi, savaşların derinleştirmiş olduğu ekonomik krizin yanı sıra Irak'taki yenilgi, bunu izleyendemorallizasyon ve ABD içinden savaşa karşı gelişen kitlesel muhalefetle birlikte ABD emperyalizminin manevra alanı ciddi biçimde daraldı. Arap devrimi ve kitlelerin değişen ruh hali, ABD'nin bölgedeki askeri faaliyetinin önüne daha büyük engeller çıkardı. Serbestçe askeri müdahale yapması mümkün olmayan ABD emperyalizmi, bölgedeki çıkarlarını savunmak için edilemiyor, giderek diğer güçlere - yani İran'a - güvenmek zorunda kaldı.

Irak'ta ABD'nin İran'a bel bağlama durumu yıllardır apaçık ortadaydı. Ancak, IŞİD'in yükselişi ve Irak devletinin çöküşü, Amerikalıları, İran'a dahada yakınlaştırdı. Kuzeyde Kürtler IŞİD'ikendi topraklarından atmayı başarırken, ülkenin geri kalan kısımlarında IŞİD'e karşı savaşacak tek güvenilebilecek askerlerin İranlılar olduğu açıkça belli olmuştu.

Suriye'de de senaryo aynıdır. Geçtiğimiz iki yıl boyunca, ve özellikle geçen yazdan bu yana, ABD farklı İslamcı gruplara, özellikle IŞİD'e karşı fiilen Esad

rejiminin yanında savaşmaktadır. Öte yandan Körfez ülkeleri, Türkiye, Ürdün ve Yemen, bölünmenin diğer tarafında yer alarak İranlılara yakın olan Esad'a karşı mücadelede farklı mezhep gruplarını desteklemektedirler.

Geçtiğimiz yıl İsrail, aktif El Kaide'nin Suriye şubesi olan ElNusra Cephesi ile aktif olarak işbirliği yapmıştı. El Nusra Cephesi bu yılın başlarında resmen ABD tarafından desteklenen birkaç gruptan biri olan Hazm Hareketi'nin son kalıntılarını ezdi. İsrail ayrıca, El Nusra militanlarına silah ve hava koruması sağladı ve yaralı militanlar İsrail hastanelerinde tedavi edildiler.

Aynı zamanda Türkiye de silah sağlayarak ve militanlarına kendi sınırları içinde sığınma izni vererek El Nusra Cephesi ve belli bir dereceye kadar da IŞİD'e destek olmuştur. Kuşkusuz Suriye'deki İslamcı gruplara en büyük destek, özel ve devlet fonlarının sayısız grup ve milislere akıtıldığı Körfez'den geldi. Ancak ABD için, bölgede bir ölçüde istikrar sağlamada tek seçenek Esad rejimidir.

Lübnan'da da durum benzer bir hal alıyor. Devlet giderek yüz binlerce Suriyeli'nin sığınmış olduğu kuzeyde, Sünni köktenlikle mücadelede Hizbullah birliklerine güvenmek zorunda kalmıştır.

New York Times muhabiri Roger Cohen, şunu belirtiyor: "Ancak İslam Cumhuriyeti yine derin bir direnç göstermiştir. Suriye Irak, Afganistan ve Mısır standartlarına göre İslam devleti, bir istikrar adasıdır."

Yemen'de aynı süreç yer almaktadır. Hadi hükümetinin çökmesi büyük bir istikrarsızlığa

ve El Kaide'nin yükselişine yol açarken, İran destekli kuvvetler en istikrarlı unsur olduklarını kanıtlamaktaydılar. Foreign Affairs, ABD yönetici sınıfının egemen tabakası arasındaki ruh halini şöyle yansıtıyordu:

"Amerika Birleşik Devletleri'nin, Husi liderlikle doğrudan bir iletişim hattı açmak için panik yaratan sloganların ve bayrak yakmaların ötesine bakması gerekebilir. Hadi hükümeti güçsüzdür ve Husilere karşı bir kampanya yürütmek için yeterli kamu ve kabile desteğinden yoksun olduğunu kabul ederek yeni Husi hükümeti ile siyasi bir çatışmadan kaçmıştır. Husi ailesine sadık olanlar, Arap Yarımadası'nda El Kaide ve IŞİD'in yayılmasına karşı savaşan en etkili askeri güçlerden biri olarak ortaya çıkmışlardır. Batı'nın, sloganlar yüzünden, İran'ın oportünist yardımıyla ya da Hadi'nin itirazları nedeniyle Husi liderliğine sırtını dönmesi halinde, Ortadoğu'da ciddi bir partneri kaybedebilir."

Bu açıkça ABD emperyalizmi için sorun teşkil etmektedir. ABD'nin İranlılarla uzlaşmaktan başka çaresi yoktur. Nükleer müzakerelerdeki gerçek tartışma budur. Olaylar bölgedeki güçler dengesini İran'ın lehine değiştirmiştir ve iyimser düşünmek hiçbir şekilde bunu değiştiremez. Görüşmeler, yeni durumu resmileştirmenin için bir araçtır. Soru, bir anlaşma olup olmayacağı değil, bunun nasıl bir anlaşma olacağı ve nasıl uygulanabileceğidir.

devam edecek...

www.marxist.com / in defence of marxism / , 31 Març, 2015

Sokak Röportajı

Kadın, mülkiyet toplumu-na geçişle köle emeğinin önemli bir kısmını oluşturdu. Ar-dından senyörün, kilisenin, ağa-nın....toprağında karın tokluğuna çalışmak zorundaydı. Bu işleri yaparken ev işlerini, analık ve eş görevini de birlikte yürütmek zo-rundaydı. Sonra kapitalizm geldi, ancak değişen tek şey, daha ağır iş ve daha koyu tahakküm oldu.

Üretimin küçük atölyelerden ve manifaktürlerden çıkıp sana-yilere kaymasıyla kadının emeği de fabrikaya kaydırılmış oldu. Burjuvazi bunu hayrına, kadın-lar evde tıklılıp kaldı yazıktır de-yip yapmadı. Kapitalist, ihtiyacı olan ucuz işgücünü kadınları ve çocukları üretime dahil ederek elde etti. Aynı zamanda erkek ve kadının emeği düşmanca karşı karşıya getirildi ve işçi sınıfının bütünlüğünü parçalamaya dönük yapılanlara kapitalist bir yenisini daha eklemiş oldu. Artık kadının ev içi köleliği, kapitaliste kölelik ile birleşmişti.

Günümüz kapitalist Türki-ye'sine baktığımızda ise yak-laşık ev hizmetlerinde (yemek, temizlik, hasta ve yaşlı bakımı gibi) çalışan 1 milyon gündelikçi kadın emekçi mevcut. Birçok iş kolunda çalışan emekçiler gibi kadınlar da bu iş kolunda güven-cesiz olarak çalıştırılmakta. 2014 Eylül'ünde yürürlüğe giren torba yasa ile bu emekçilere bazı hak-lar tanındığı müjdelendi. Uygula-ma ise 2015 Nisan'ında başladı. Daha taptaze yani . İçeriğini ba-sitçe özetlersek; ayda 10 günden fazla çalıştırılan gündelikçilerin sigortalanması mecburi. Sigorta yapmayanlara brüt asgari ücret tutarında (1201tl) para cezası ke-silecek. Ayrıca sürekli çalışma koşulu aranmakta.

Biz de bu işin muhatapların-dan, 7-8 yıldır gündelikçi olarak çalışmakta olan Lale ablamızla görüştük. Kendisi. Kendisiyle konu hakkında kısa bir röportaj yaptık.

-Lale abla merhaba. Günde-likçi çalışanlara yönelik yeni yasa uygulamaya girdi. Bu yasa kapsamında 10 günden fazla çalış-anlara sağlık sigortası yaptırmak zorunlu. Sen bu yasadan yararla-nabiliyor musun?

-Lale Kaya : Haftada 3 kere yarım gün bir yerde, bir buçuk gün bir yerde, 15 günde bir 2 yere gidiyorum. Ayda 6 günden fazla çalıştığım bir yer yok yani. Ama geçenlerde 7 yıldır gittiğim yerde dediler böyle bir yasa var, ister-sen yaptıralım diye.

- Ancak mı akıllarına gelmiş? Sen o kadar sene emek harca, ter akıt, şimdi sigorta yaptıracığı tut-sun.

- Lale Kaya : Haklısın

-Moldova'dan ve Bulgaristan-dan gelip çalışan çok sayıda kadın var. İşverenlerin bu emekçileri 1 aydan fazla çalıştırmaları yasak. Düzenli bir yerde çalışmadıkları için de doğal olarak sigortadan yararlanmaları imkansız hale ge-liyor. Bu durum için ne diyorsun?

- Lale Kaya : Onların durum-ları daha beter. Bizlere göre daha ucuza çalıştırılıyorlar. Kaçak ça-lışanlar da var. Onlarda elimdeki ekmekten olmayayım diye aza kanaat ediyor işte. Çoğu da yatılı kalıyor. Evdeki her işi neredeyse yapıyorlar. Aslında sürekli çalışı-yorlar. Bu insanların da canı var, hastalığı var, kazası var; onların da güvenceli olarak çalışmaları gerekir.

- Abla, peki çalıştığın günlerde

kendi evinde de aynı işleri yapı-yor musun?

- Lale Kaya : Yapıyorum tabi. Yemek, temizlik derken iyice yo-ruluyoruz.

-Neden bu işler sana kalıyor ki? Evde seninle beraber yaşayan oğlun ve kocan var. Onlar bu işle-ri yapamıyor mu? Sadece kadın-lar mı ev işleriyle uğraşır?

- Lale Kaya : Küçüklüğümüz-den beri bize bunu gösterdiler. Kadın bunu yapar, bunu yapmaz diye. Sen de zamanla durumu kabul ediyorsun. Aslında öyle ol-maması gerek ama kendini inan-dırıyorsun. Sanki bu işleri sadece senin yapman gerek zannediyor-sun.

- Peki abla, bu durumu değişt-irmek için neler yapılabilir ?

- Lale Kaya : Evdeki erkekler bu işin sadece kadınların görevi olmadığını anlasa ve onlar da bu işleri yapsa güzel olmaz mı?

-Olur abla. Hadi sen bunu evde başardın. Bir sürü aile var. Her ailede bunun tek tek başarıl-ması imkansız. Bunu kökten de-ğiştirmek gerekmez mi?

- Lale Kaya : Doğru, tek tek başaramazsın. N'aparsın, yaşad-ığımız sistem bu. Bu sistemde bu değişmez.

-Yaşadığımız sistem kapita-lizmde, bu gibi kadın sorununun çözümü imkansız yani. Peki bu sisteme alternatif gördüğün, dü-şündüğün bir yaşam bir sistem var mı?

- Lale Kaya: Kendini alternatif olarak gösteren bir sistem yok.

-Peki ablacığım teşekkür ede-rim. Sana kolay gelsin.

- Lale Kaya : Sizlere de kolay gelsin. Umarım değişir.

YAŞASIN 1 MAYIS BİJÎ YEK GULAN

İstanbul

Manisa-Turgutlu

İzmir

Samsun

Küba-Havana

Kızılmeydan-Moskova